

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Azərbaycan-İran sərhədində faciəvi olay - 5 nəfər güllələndi

yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 mart 2016-cı il Bazar ertəsi № 58 (6379) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Bu həftə Novruz əfvi olacaq

Sərəncamın verilməsinə sayılı günlər qaldı; siyasi dustaqlarla bağlı sürpriz qərar da mümkündür...

yazısı səh.3-də

Laçın qaçqınları üçün "Cəhənnəm körpüsü" - Taxtakörpüdən Canavarlıyadək...

Əməkdaşlarımız Ağcabədidə məskunlaşmış köçkünlərin ağır həyatından yazır...

yazısı səh.12-də

Müxalif liderlər haqda da "agentdir" iddiası ortaya çıxa bilər

yazısı səh.9-da

Sabiq MTN-in həbsdəki generalı Akif Çovdarov müdafiə taktikasını dəyişir

yazısı səh.5-də

Azərbaycan iki işğalçı ilə üz-üzə - biri gerçək, biri virtual...

yazısı səh.11-də

Bakıda bayram yarmarkaları fəaliyyətə başladı - bazarlıq etməyə tələsin, qiymətlər qalxacaq!...

yazısı səh.10-da

Qış-yay vaxtına keçidin ləğvi tərəfdarları artır

yazısı səh.13-də

Azərbaycan da "Tramp problemi" ilə üzləşə bilər, əgər azad seçki olsa...

yazısı səh.9-da

Şirməmməd Hüseynovun çağırışına həmkarlarından dəstək gəldi

yazısı səh.6-da

Bakının axirət problemi: ölüyə yer tapılmır, dirinin isə qəbri var

yazısı səh.4-də

XXI əsrin təhlükəli dəbi - tatuaj

Bədəne döymələr SPİD-ə yoluxmağa və dəri xərçənginə gətirə bilər

yazısı səh.13-də

Azərbaycan yenidən böyük siyasətin episentridə

ƏRDOĞANIN BAKI SƏFƏRİ

BASLAYIR - KRİTİK GÖZLƏNTİLƏR

Türkiyə lideri mühüm mesajlarla gəlir; Kremlə ünvanlı barış çağırışları da istisna deyil, çünki...; bir gecikmiş rəsmi ziyarətin pərdəarxasında daha nələr ola bilər?..

yazısı səh.8-də

Samir Şərifov sabiq kəşfiyyatçı Şvetsi məhkəməyə verərsə...

ABŞ-da yaşayan casus Azərbaycanın gündəmini yerindən oynadan müsahibəsinə görə hansı cəzaya çatdırıla bilər; yerli ekspertlərin bu haqda fikirləri haçalanır; Müzəffər Baxış: "Bizim Cinayət Məcəlləsi Amerikada işləmir..."

yazısı səh.5-də

Abbas Abbasovun oğlu Rusiyani dəstəkləyib Avropaya Hitleri xatırlatdı

Aydın Abbasov

yazısı səh.5-də

Hikmət Çətin: "Türkiyə Qarabağ məsələsinin həlli prosesində yer almalıdır"

yazısı səh.7-də

İlhamə Quliyeva ölümündən az əvvəl evində "juçok" axtarırmış

yazısı səh.14-də

İran neftlə bağlı şərtini açıqladı - hasilatı azaltmayacaq

OPEK-in görüşünün qiymətə təsirinə inam itməkdədir

Neftlə bağlı OPEK ölkələrinin gözlənilən müzakirəsinə ümidlər böyük olsa da, artıq İran hasilatı azaltmayacağını açıqlayıb. Bununla da neftin qiyməti ilə bağlı gözləntilərdə fərqli proqnozlar səslənməkdədir.

Beynəlxalq agentliklər də neftin yaxın dövrlərdə ciddi şəkildə bahalaşmayacağını açıqlayıblar. Məsələn, "Fitch Ratings" Beynəlxalq Reyting Agentliyi bu il neftin qiymətinin orta hesabla 35 dollar/barrel, 2017-ci ildə isə 45 dollar/barrel olacağını proqnozlaşdırır.

Beynəlxalq Enerji Agentliyi (IEA) isə bəyan edib ki, neft qiymətlərinin stabiləşmə, hətta yenidən artma ehtimalı barədə sübutlar var. Bildirilir ki, bu, ABŞ-da neft hasilatının azaldılması və digər ölkələrin neft tədarükünün qarşısının alınması nəticəsində baş verir. İranın prosesə qoşulması nəticəsində artım olacağına dair qorxular da özünü doğrultmayıb. Neftin qiyməti 2014-cü ilin iyunundan bəri 70 faiz düşərək bu ilin əvvəlində 27 dollara satılıb.

İran bu müzakirələrin fonunda bildirib ki, gündəlik neft hasilatını 4 milyon barelədək artırmaq istəyir. İran neft hasilatını gündəlik 4 milyon barelə çatdırdıqdan sonra böyük neft istehsalçıları ilə öz neft hasilatını dondurmaq barədə müzakirə aparacaq. Bunu Bəndər-Abbas şəhərində yeni neft emalı zavoduna baş çəkən İranın neft naziri Bijan Namdar Zənqanə bildirib. İranın neft naziri deyib ki, ölkəsi gündəlik 4 milyon barel neft hasil edənə qədər digər neft istehsal edən ölkələr İranı narahat etməməlidirlər: "Biz gündəlik hasilatı o səviyyəyə çatdıran zaman neft istehsal edən digər ölkələrlə əməkdaşlıq edə bilərik. Biz sanksiyalar götürüləndən sonra özümüz özümüzsə sanksiya tətbiq etmək niyyətində deyilik. İran bu il martın 20-ə qədər neft hasilatını gündəlik 2 milyon barelə çatdıracaq".

Qeyd edək ki, dünya bazarında neftin qiyməti son günlər artan xətt üzrə gedir. Proqnozlara görə, xam neftin qiyməti ilin sonunadək hazırkı səviyyədə qalarsa, 2016-cı ildə neftin orta qiymətinin 44 dollar/barrel olacağı gözlənilir. Yerli ekspertlər isə bildirirlər ki, hazırda qiyməti artıran amil OPEK və qeyri-OPEK ölkələri arasındakı toplantı və bununla bağlı bəyanatlardır. Yeni bu bəyanatlar neftin qiymətini süni surətdə artırır. Çünki bazarda yenə də tələb təklifi üstələyir.

Ekspert Rəşad Həsənov isə musavat.com-a bildirib ki, artıq təxminən 15 neft ölkəsi neft hasilatının dondurulması ilə bağlı müəyyən danışıqlara başlayıblar. Martın sonunda konkret razılıq və şərtlərin qəbul olunması ehtimalı var. Onun sözlərinə görə, müddət yaxınlaşdıqca, görüş baş tutana qədər neftin qiymətində az faizlərlə ifadə olunan artımlar baş verəcək. Amma sonra qiymətlər həmin görüşdən çıxan qərarlardan asılı olacaq.

□ Rəya RƏFİYEVA

Bu gün paytaxtda hava dəyişkən olacaq

Martın 14-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, səhər bəzi yerlərdə duman, çiskinli olacağı, axşam doğru isə yağış yağacağı gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinə istinadən xəbər verir ki, mülayim cənub küləyi gündüz aralıq güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 5-8° isti, gündüz 10-15° isti olacağı gözlənilir.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İtən il qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı sıldığından sonar abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan
"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN
və bundan əlavə 2500 adda yerli
və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil,
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:
Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

Azərbaycanda alimlərə ingilis dili tələbi qoyuldu

"Akademiyada keçirilən beynəlxalq səviyyəli konfranslar zamanı alim və mütəxəssislərimiz öz elmi nəticələrini ingilis dilində təqdim etməyi bacarmalıdır". Trend-in məlumatına görə, bunu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əlizadə deyib.

A.Əlizadə ingilis dilini öyrənməyin müasir dövrün ən böyük tələblərindən olduğunu vurğulayaraq AMEA institutlarında bu məqsədlə dil kurslarının təşkilinin vacibliyini önə çəkib. A.Əlizadə uzunmüddətli elmi əzmiyyətlər zamanı əldə olunan elmi nəticələr və təcrübələrin hesabat xarakterli broşür şəklində nəşr olunmasının vacibliyini də qeyd edib.

O, Akademiyada patent xidmətinin təşkili ilə bağlı təcrübə

bənin kifayət qədər olmadığını da deyib, bildirib ki, müxtəlif patent sahələrini kateqoriya üzrə yaratmaq lazımdır. Akademiyada bu məqsədlə yaradılmış şöbənin əsas fəaliyyəti də məhz patent xidmətinin təkmilləşdirməkdir.

Prezidentin "sağ əli" tutuldu

Belarus Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi (DTK) "Traypl" şirkətlər qrupuna rəhbərlik edən biznesmen Yuri Çijanin həbs edildiyini təsdiqləyib. Modern.az xarici mediaya istinadən bildirir ki, bu haqda martın 13-də DTK-nın mətbuat katibi Dmitri Pobryayin məlumat verib.

"Yuri Çija külli miqdarda vergidən yayınmaqda şübhəli bilinərək saxlanılıb və ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 243-cü maddəsinin 2-ci hissəsi ilə cinayət işi qaldırılıb", - komitənin nümayəndəsi deyib. "Traypl"-in rəhbəri ilə yanaşı, həmin qanunsuzluqda şübhəli bilinən digər şəxslər də tutulublar: "Saxlanılanlar DTK-nın təcridxanasına yerləşdiriliblər, operativ-axtraş və istintaq hərəkətləri davam etdirilir" - Pobryayin vurğulayıb.

"Traypl"-in rəhbərinin saxlanılması haqda informasiya martın 11-də Tut.by saytında yayılsa da, təsdiqlənmişdir. Kütləvi informasiya vasitələri dəfələrlə Çijanin Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun "sağ əli" kimi təqdim ediblər. "Traypl" şirkətlər qrupu Belarusda 1992-ci ildə yaradılıb. O, əvvəlcə sənaye və ərzaq məhsullarının satışı ilə məşğul olub. İndi isə neft ixracı və neft məhsullarının idxalı, yanacaq doldurma standiyaları şəbəkəsinin inkişafı, tikinti, restoran biznesi və digər sahələr üzrə fəaliyyət göstərir. Yuri Çija şirkətin əvəzədiməz rəhbəri olub.

Putinin sevgilisi "media kraliçası" elan edilib

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin sevgilisi Alina Kabayeva yeni media kraliçası elan edilib. BAKU.WS-in məlumatına görə, Alina Kabayeva Rusiya idman mətbuatının liderlərindən biri olan "Sport-Express"-in rəhbəri olub.

32 yaşlı Kabayeva "Sport-Express"-də aktiv rol alacaq. "Qabiliyyətlərimi və təcrübəmi idman ilə əlaqəli istiqamətə yönəltməkdən qürur duyuram. "Sport-Express" şirkətinin rəhbərliyini boynuna götürməkdən məmnunluq hissi keçirirəm" - deyib Alina.

2014-ci ildə "The National Media Group"-un rəhbəri olan Kabayevanın yeni vəzifəsinə keçiddə Moskva rəhbərliyinin təsiri olduğu iddia edilir. 2008-ci ildən bəri Putin ilə adı eşq dediyodularına qarışan Kabayeva rus liderin həyat yoldaşı Lyudmila ilə ayrılmasından bəri "gizli birinci xanım" ünvanı ilə xatırlanır.

Obamanın qızları diqqət mərkəzində

Sosial şəbəkələrdə ABŞ prezidenti Barak Obamanın qızlarının şəkli populyarlıq qazanmağa başlayıb. Fotoşkil Ağ Evdə bayram yeməyi zamanı çəkilib. Şəkildə Maliya Obama öz bacısı Şaşaya iki ölinin baş barmaqlarını qaldıraraq, "əla" işarəsi göstərir. Bu zaman Şaşa aktyor Rayan Reynoldsla söhbət edir.

Qeyd olunur ki, Şaşa Obama aktyorun çoxdankı pərəstişkarıdır və onunla tanış olmağı arzualayırmış. Sosial şəbəkə istifadəçiləri fotonu "inanılmaz dərəcədə mehriban" və əsl bacı dəstəyindən xəbər verən olduğunu yazırlar.

Ərəb Liqası Hizbullahı terrorçu təşkilat kimi tanıdı

Ərəb Liqası rəsmən Livanın "Hizbullah" silahlı qruplaşmasını terror təşkilatı kimi tanıdığı elan edib. Bu qərar Liqanın xarici işlər nazirlərinin Qahirədə keçirilən son toplantısında qəbul olunub.

Livan və İraq nümayəndələrindən başqa Ərəb Liqasının bütün nazirləri bu addımın lehinə səs veriblər. Qərar Səudiyyə Ərəbistanının Livan hökumətinə 4 milyard dollarlıq hərbi dəstəyi geri götürməsindən iki həftə sonra təsadüf edir.

Bu ayın əvvəlində Körfəz Əməkdaşlıq Şurası da oxşar addım ataraq "Hizbullahı" terrorçu qrup kimi tanıdı. O zaman şüranın baş katibi Abdüləttif Əl-Zatani bu addımı "Hizbullah"-ın quruma daxil olan ölkələrdə gəncləri öz sıralarına cəlb etmək səyləri ilə əlaqələndirmişdi.

Körfəz Əməkdaşlıq Şurasına Səudiyyə Ərəbistanı, Küveyt, Bəhreyn, Oman və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri daxildir.

"Yol terroru": 267 qəza, 78 ölü, 287 yaralı

Bu ilin ilk 2 ayında ölkə ərazisində 267 yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Respublika Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi, polis polkovniki Kamran Əliyev AzərTAC-a bildirib ki, hadisələr nəticəsində 78 nəfər ölüb, 287 nəfər müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb.

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə qəzaların sayı 106, ölüm isə 74 fakt azalıb. Qəzaların 100-ü paytaxtda qeydə alınıb. Bu hadisələr zamanı 19 nəfər ölüb, 105 nəfər yaralanıb. K.Əliyevin sözlərinə görə, hadisələrin 115-ş piyadavurmadır. Nəticədə 40 nəfər ölüb, 80 nəfər xəsarət alıb.

Bundan əlavə, avtomobillərin ötmə və manevr etmə qaydalarının pozulması və qarşı hərəkət zolağına çıxması nəticəsində 97, müəyyən edilmiş sürət həddinin aşılması səbəbindən isə 62 yol qəzası törədilib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq! Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

Mart ayının 13-də Yardımlı rayonunun Daşkənd kəndi ərazisindəki sərhəd zastavasının xidməti sahəsində dövlət sərhədinin pozulmasının qarşısı alınıb. Bu barədə Dövlət Sərhəd Xidmətinin mətbuat mərkəzi məlumat yayıb.

Məlumata görə, saat 04:10 radələrində xidməti sahədə işarəverici qurğunun işə düşməsi nəticəsində 8-10 nəfərdən ibarət bir qrup şəxsin Azərbaycan Respublikasından İran İslam Respublikası istiqamətində hərəkət etməsi aşkar edilib və sərhəd pozucularının saxlanması üzrə tədbir keçirilib. Qaranlıq və sıx dumanlıq şəraitində təqib olunan sərhəd pozucuları sərhəd naryadının "dayan" çağırışına və xəbərdarlıq atəşinə məhəl qoymayaraq onlara qarşı silahlı müqavimət göstərilib.

Rəsmi xəbərdə deyilir ki, "Dövlət sərhədi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə tam uyğun olaraq sərhəd pozucularına qarşı silah tətbiq olunub. Nəticədə sərhəd pozucularından 5 nəfər yaralanıb, 2 nəfər isə saxlanılıb. Dərhal hadisə yerinə gələn hərbi həkimlər qrupunun tibbi yardımına baxmayaraq yaralanan 5 nəfər sərhəd pozucularının həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Qanunsuz olaraq dövlət sərhədini pozan qrupun Banqladəş vətəndaşlarından və onlara bələdçilik edən silahlı şəxslərdən ibarət olması müəyyənləşdirilib. Hadisə yerinə baxış zamanı atılmış ov tüfəngi patronları, 1 ədəd "Browning" markalı tapança aşkarlanıb.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi - Sərhəd Qoşunlarının Komandanı general-polkovnik Elçin Quliyevin rəhbərlik etdiyi qrup martın 13-də hadisə yerinə gedib. Faktla bağlı Dövlət Sərhəd Xidməti və Hərbi Prokurorluq tərəfindən əməliyyat-axtarış və istintaq tədbirləri aparılır.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl dəfələrlə Banqladəş vətəndaşlarının Azərbaycandan qaçaq yolla İrana keçmək istəyinin qarşısı alınıb. Sonuncu belə hal bu ilin yanvarında Füzuli rayonunun Əhmədilər kəndinin ərazisində baş vermişdi və əcnəbi qaçaq saxlanmışdı. Keçən ilin 19 dekabrında isə Biləsuvar rayonu ərazisində yerləşən sərhəd zastavasının xidməti sahəsində Azərbaycandan İran istiqamətində dövlət sərhədini pozmağa cəhd göstərərək 7 nəfər Banqladəş Xalq Respublikası vətəndaşı saxlanılmışdı.

Azərbaycanda Banqladəş vətəndaşları polis tərəfindən saxlanılıb. Bu barədə APA-ya Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib. Məlumata görə,

Günün içindən

Azərbaycan-İran sərhədində faciəvi olay - 5 nəfər güllələndi

Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, general Elçin Quliyev hadisə yerinə gəldi

Elçin Quliyev

Yardımlı rayonunda müvafiq qeydiyyatları və icazələri olmadan Azərbaycan ərazisində yaşayan 4 Banqladəş vətəndaşı saxlanılıb. Qanunvericiliyə uyğun olaraq həmin şəxslərin respublikanın hüddurlarından kənara çıxarılması məsələsi həll olunur.

Yardımlı ilə bağlı isə sonuncu belə hadisə yanvarın 15-də

baş vermişdi. Həmin gün saat 02:30 radələrində qeyri-qanuni yolla İran İslam Respublikasına keçməyə cəhd göstərən 9 nəfər Banqladəş Xalq Respublikası və bir Hindistan Respublikası vətəndaşları saxlanılmışdı. Onlar Yardımlı rayonunun Deman kəndi ərazisindəki zastavanın xidməti sahəsində alınmış əməliyyat məlumatı əsa-

sında həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində dövlət sərhədindən keçmək istəyərkən tutulmuşdular. Belə görünür ki, Azərbaycan-İran marşrutu üzrə bir marşrut var və artıq banqladəşli qaçqınları durdurmaq üçün Azərbaycan sərhədciləri silaha əl atmalı olur.

İstirahət günü olduğundan son hadisə ilə bağlı rəsmi qu-

rumlardan əlavə məlumat almaq mümkün olmadı. Belə ki, Dövlət Sərhəd Xidməti və Hərbi Prokurorluqla əlaqə saxlaya bilmədik. Hadisə ilə bağlı müxtəlif şayiələr yayılıb. Güllələnərək öldürülənlərdən ikisinin yerli sakin olduğu iddia edilir. Hadisə nəticəsində əsgərlər arasında da yaralananların olduğu barədə xəbərlər dolaşır.

Mövzunu davam etdirəcəyik.

□ **Cavid TURAN**

Ərdoğanla Putinin arasını Əsədin arvadı vurub?

Rusiya və Türkiyə arasında yaranan konfliktin əsas səbəbi Ərdoğan ailəsinin Əsəd ailəsinə qarşı münasibəti olub. Axar.az xəbər verir ki, bunu "Faynəşl Tayms" qəzetinə açıqlamasında britaniyalı tarixçi Norman Stoun söyləyib. Onun sözlərinə görə, Suriyanın birinci xanımı Əsmə Əsədin Bəşər Əsədə göndərdiyi məktub bir müddət öncə Türkiyə xüsusi xidmət orqanları tərəfindən ələ keçirilib:

"Bu məktubunda Əsmə Əsəd Ərdoğanlar ailəsindən xoşu gəlmədiyini söyləyir. Bundan sonra xanım Əsəd prezidentdən bir daha onun Ərdoğanlarla görüşməyi istəməməsinə xahiş edir. Çox güman ki, o, bu məktubda Ərdoğanı bir kitab oxuyan quldur, həyat yoldaşını isə köhnədəbli, zövqsüz qadın adlandırır. Əsədin indiyə qədər sağ qalmasının yeganə səbəbi Rusiyadır. "Su-24" təyyarəsinin Türkiyə tərəfindən vurulması əslində bəhanə idi. Putinin Əsədi müdafiə etməsi Ərdoğanın ona da düşmən olmasına əsas yaradıb. Böyük ehtimalla Türkiyə-Rusiya arasında münasibətlərin pozulmasına səbəb olan əsas məqam məhz Əsmə Əsədin məktubudur" - məlumatda qeyd edilir.

Bu həftə Novruz əfvi olacaq

Novruz bayramı öncəsi sonuncu həftəyə qədəm qoyuruq. Hər kəsin ümidlə gözlədiyi əfv sərəncamını həftəsonu gözləyənlərin sayı getdikcə artmaqdadır. Artıq əfv veriləcəyi günlə bağlı bir sıra proqnozlar da var. 17 və ya 18 mart tarixlərində çoxsaylı siyasi məhbusun azad ediləcəyi ehtimal olunur.

Həç şübhəsiz ki, veriləcək əfvde ictimaiyyətin diqqətində olan əsas məsələ siyasilərlə bağlıdır. Belə məhbusların içərisində bağlılaşmaları üçün ölkə başçısına müraciət edənlərin şansları daha çox görünür. Hazırda 9 belə siyasi məhbus var. Rəşadət Axundov, Rəşad Həsənov, İlkin Rüstənzadə, Məmməd Əzizov, Ömər Məmmədov, Əbdül Əbilov, Pərviz Həşimli, Hilal Məmmədov kimi məhbuslar bu silsilədəndir.

Əfv yazmalarına baxmayaraq, azadlığa çıxma şansları yüksək görünən məhbuslar da var. Bu sıraya həbs müddətlərinin bitməsinə 1 ildən də az qalan sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanov, Milli Dövlətçilik Partiyasının sədri Nəmet Pənahlı və Müsavat başqanının müavini Yadigar Sadıqov daxildir.

Əsas diqqətdə olan məhbuslardan biri də "Ayna-Zerka-

Sərəncama sayılı günlər qaldı; siyasi dustaqlarla bağlı sürpriz qərar da mümkündür

lo" qəzetinin əməkdaşı Rauf Mirqədirovdur. Belə ki, jurnalistə hökm oxunsa da, məhkəmə prosesləri tam bitməyib. Hökmdən verilən şikayət mərhələsində Apelyasiya Məhkəməsində hələ proses davam edir və növbəti məhkəmə martın 16-na təyin olunub. Həmin gün isə Mirqədirovun məhkəməsinin bitəcəyi inandırıcı görünür. Onunla birlikdə eyni maddə üzrə həbs olunan hüquq müdafiəçisi Leyla Yunus və həyat yoldaşı Arif Yunusun Apelyasiya Məhkəməsindən azadlığa buraxıldığını nəzərə alsaq, Mirqədirovun da həbs tələyinin Yunuslar kimi olacağına inanarlar çoxluq təşkil edirlər.

REAL hərəkətinin sədri İlqar Məmmədov, hüquq müdafiəçisi İntiqam Əliyev və araşdırmaçı jurnalist Xədicə İsmayıl barədə də Novruzda sürpriz qərar verilə bilər. Hər üç məşhur siyasinin Avropa təşkilatlarının diqqətində olduğunu düşünsək, Azərbaycan hakimiyyətinin Qərblə münasibətlərinin yumşalmağa doğru getdiyi bir məqamda bu şəxslər barədə müs-

Əliməmməd Nuriyev: "Komissiya siyasi dustaq sayılanlarla bağlı təkliflərə də baxıb"

bət qərar veriləcəyini ehtimal etmək mümkündür.

Əfv Komissiyasının üzvü Əliməmməd Nuriyev ölkə başçısı tərəfindən hər Novruzda birmənalı olaraq əfv sərəncamının verildiyini bildirdi: "Novruzqabağı son həftədir. Bu bayramda əfv veriləcəyini istisna etmirəm. Çünki prezident tərəfindən Novruzda çoxsaylı məhbusların azad edilməsinin indiyə qədər dəfələrlə şahidi olmu-

Mirvari Qəhrəmanlı: "Hər kəsin istədiyi əfv olacaq"

şuq. Amma əfv hansı günə təsadüf edəcəyi birbaşa prezidentin səlahiyyətinə aid məsələdir. Əfv Komissiyası daxil olan bütün müraciətləri araşdıraraq, iclaslarını yekunlaşdırıb. Hər zaman ölkə başçısının Novruzqabağı əfv sərəncamı verəcəyinə inanmışam. Kimin azad edilib-edilməməsi prezidentin səlahiyyətinə aiddir. Bu baxımdan hansısa şəxsin azad ediləcəyini demək düzgün olmazdı. Komis-

siyanın üzvü kimi də bu barədə fikir söyləmək siyasi etikadan kənar olardı".

Əfv Komissiyasının üzvü prezidentə müraciət edən siyasilərin də tələyinə aydınlıq gətirdi: "Komissiya müraciətləri araşdırarkən, hər bir məhbus barəsində tövsiyə xarakterli qərar verir. Amma kimin azadlığa buraxılacağı yenə də prezidentin səlahiyyətindədir".

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı əfv prosesinin ləngiməsində və irəliləməsində maraqlı olan qurumların olduğunu söylədi: "Bu proses təkcə Azərbaycanla tənzimlənmir. Sadəcə Əfv Komissiyası siyahısını hazırlayır. Daxil olduğumuz həftədə nələrin baş verəcəyini görə bilərik. Müsbət əfv gözləyirik. Bu həftə ölkədaxili və xaricdən təzyiqlər olmasa, düşünürəm ki, hər kəsin istədiyi əfv olacaq. Amma hər saatın bir hökmü var. Ümid edirik ki, ayın 19-a kimi arzuladığımız əfv görəcəyik. Həmkarlarımın hamısı olmasa da, düşünürəm ki, azadlığa çıxanları olacaq. Qədimdən bu bayram barışıq bayramı adlanır. Düşünürəm ki, ölkə başçısı bu dəfə daha yaxşı əfv verəcək. Siyasi proseslərdə daha aktiv olanların azadlığına çox ümidliyəm".

□ **Cavansir ABBASLI**

Əhalisi son illərdə sürətlə artan Bakıda qəbiristanlıqlarda boş yer tapmaq artıq müşkül məsələdir. Bu hal əsasən paytaxtın ən böyük qəbiristanlıqları olan Yasamal və Keşlədə müşahidə olunur. Qəbiristanlıqlarda yer qıtlığının yaranmasının bir neçə əsas səbəbi var.

Bakının axirət problemi

Ölüyə yer tapılmır, dirinin isə qəbri var...

Bu səbəblər dəfn olunanların sayının artması və imkanlı şəxslərin ailə üzvlərinə və qohumlarına onlar dünyasını dəyişməmiş məzar yerləri almasıdır.

Bakıdakı müxtəlif qəbiristanlıqlarda hasara alınan boş əraziləri, üzərində doğum tarixi, adı və soyadı yazılan baş daşlarını, büstləri görmək mümkündür. Cəmiyyətimizdə imkanlı şəxslər qəbiristanlıqlarda da seçilir. Onların baş daşları dəbdəbəli olmaqla yanaşı, məzarın ərazisi də geniş olur. Onlarla qəbirin ola biləcəyi ərazilər bir nəfərlik məzarlıq kimi hazırlanır. Bu da öz növbəsində qəbiristanlıqlarda yer sıxlığının yaranmasına səbəb olur.

İndi Bakıdakı qəbiristanlıqlarda boş yer tapmaq çətin olduğu kimi həddən artıq da bahadır. Bakıdakı qəbiristanlıqlarda yer almaq ən ucuz halda 600 manata başa gəlir. Bakının kəndlərinə doğru uzaqlaşdıqda məzar yerlərinin qiyməti ucuzlaşır. Ancaq Bakıdakı qəbiristanlıqlarda 5 min manatdan baha satılan yerlər də var.

Məlum olduğu kimi, dəbdəbəli baş daşlarından, qəbiristanlıqlarda yaranan sıxlıqdan və qəbir yerlərinin baha satılmasından xilas olmaq, öləndən sonra belə varlı-kasıb seçiminin olmaması üçün yeni qanun layihəsi hazırlanır. Artıq uzun zamandır müzakirəsi davam edən "Qəbiristanlıqların yaradılması və idarə olunması haqqında" Qanun layihəsi hazırlanıb. Yeni layihə bizə məlum olan şərtlər ilə qəbul olunsun və icra edilsə, illərdir müzakirə mövzusu olan böyük bir problem öz həllini tapacaq.

Yeni qanun layihəsinə əsasən, qəbir yerlərinin standart qiymətləri və qəbir daşlarının standart forması müəyyənləşdiriləcək. Bununla da aztəminatlı ailələrin dəfn mərasimlərində qarşılaşdıqları əsas problemin öz həllini tapması gözlənilir.

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov yeni qanun layihəsində Bakı şəhərində qəbir yerlərinin standart qiymətlərinin müəy-

yənləşdirildiyini, paytaxt ərazisində qəbir yerlərinin qiymətinin minimum əmək haqqının iki misli miqdarında olacağını qeyd edib. Yeni layihədə aztəminatlı ailələrin qəbir yerləri ilə yerli bələdiyyələr hesabına təmin edilməsi, şəhidlərin, milli qəhrəmanların, Əfqanıstan və Qarabağ müharibəsi veteranlarının ailələrinə isə qəbir yerlərinin pulsuz verilməsi də nəzərdə tutulub. Maraqla gözlənilən qanun layihəsinə əsasən Nazirlər Kabineti tərəfindən yeni qəbiristanlıqlar üçün ərazilərin ayrılması nəzərdə tutulur.

Hazırda ən dəbdəbəli qəbir daşlarının, ən çox geniş və hasara alınmış boş məzarlıq ərazilərinin olduğu yer Yasamal qəbiristanlığıdır. Bu qəbiristanlığın ərazisi demək olar ki, tam şəkildə dolub. Qəbiristanlığın 3-cü Fəxri Xiyaban adlanan ərazisində də artıq yerlər tamamilə dolub. Lakin qəbiristanlığın yamacları qazılaraq yeni məzar yerlərinin salınmasına da başlanılıb. Bu qəbiristanlığın ərazisi geniş olsa da qəbirin sayı az-

dır. Çünki qəbiristanlığın ərazisinin böyük bir hissəsi qəbirlər olmadan hasara alınıb.

Qəbiristanlıqda qəbirlərə nəzarət edən şəxslər musavat.com-un əməkdaşına bildiriblər ki, yeni qanun layihəsinin hazırlanmasından xəbərdardır. Amma qanun layihəsi qəbul olunsun və icrasına başlanılsa, bu, burada görülən işlərə heç bir təsir göstərməyəcək: "Burada elə yerlər var ki, 10-15 ildən artıqdır ki, alınıb. İmkani olan, istəyən qəbrin ətrafını geniş alıb. Elə adam var ki, Azərbaycanda yaşamır, ancaq özünə və ailə üzvlərinə qəbir yerlərini indidən ayırır. Bu məsələ indi gündəmə çıxarılıb və müzakirə olunur. Belə bir istəyi olan, ailə üzvləri və özü üçün məzarlıq ayırdıran hansısa bir şəxsə kimsə etiraz edə bilməz. Çünki bu, onun öz istəyidir. Yəqin ki, yeni layihə bundan sonra salınacaq qəbiristanlıqlara nəzarət olunmasına aid ediləcək. İndi kimsə aldığı qəbir yerlərini əldən almaq və ya dəbdəbəlidir deyər baş daşının dəyişdirilməsini istəmək olmaz. Bunu jurnalistlər tez-tez gəlib soruşur. Ancaq özünüz fikirləşin, axı kimə deyər bilərsən ki, sənin qohumunun baş daşı dəbdəbəlidir və bunu sökməlisən. Təbii ki, bunu heç kim qəbul etməz. Ancaq yeni yaradılacaq qəbiristanlıqlarda bu qadağaların və standart məzarların olması yaxşı olar".

İ. MURADOV
Fotolar müəllifindir

İqtisadiyyatla bağlı gecikmiş "yol xəritəsi" - amma ümid hələ var...

Bir neçə ildir ki, ölkə iqtisadiyyatı ilə bağlı "yol xəritəsi"nin hazırlanması barədə iqtisadçı ekspertlər tərəfindən təkliflər səsləndirilsə də, hökumət hələ indi bu barədə hazırlıqlara başlayıb. Artıq Azərbaycan iqtisadiyyatının "Strateji yol xəritəsi" hazırlanır.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin iqtisadi islahatlar üzrə köməkçisi Natiq Əmirov bununla bağlı bildirib ki, orta və uzunmüddətli dövr üçün Azərbaycanın dayanıqlı iqtisadi inkişafının təmin edilməsi istiqamətində dövlət başçısı İlham Əliyev tərəfindən qarşıya qoyulmuş hədəflərə uyğun olaraq artıq bütövlükdə milli iqtisadiyyatın və onun əsas prioritet sektorları üzrə "Strateji yol xəritəsi"nin hazırlanması işlərinə start verilib.

N.Əmirovun sözlərinə görə, burada iqtisadiyyatın aparıcı sektorları, habelə zəruri iqtisadi infrastrukturun yaradılmasına xidmət edəcək dəstəkləyici sektorların inkişaf strategiyasının düzgün müəyyən edilməsi, iqtisadi artımın dayanıqlılığının təmin edilməsi əsas məqsədlərdəndir: "Dövlət başçısının

Ekspertlər "Strateji yol xəritəsi"ndən gözləntilərini bölüşdülər

rəhbərliyi ilə müntəzəm əsaslarla həyata keçiriləcək sistem xarakterli islahatlar və qlobal iqtisadi çağırışlara uyğun olaraq hazırlanacaq "Strateji yol xəritəsi"nin icrası nəticəsində biz sahibkarlarla birlikdə iqtisadi islahatlar və inkişafın mahiyyət etibarını ilə yeni bir modelini Azərbaycan modelini daha da inkişaf etdirmiş olacağıq. Azərbaycanı investorlar üçün ən cəlbedici ölkələrdən birinə çevirmək niyyətindəyik".

Ekspertlər isə bildirirlər ki, hökumət iqtisadi islahatlarla bağlı "yol xəritəsi"nin hazırlanmasında xeyli gecikib. Amma vəziyyətin düzələcəyinə hələ ümid var. **Ekspert Natiq Cəfərli** məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, bu cür xəritə iki il əvvəl hazırlanmalı idi: "İndi də çox yaxşı olardı ki, hökumətə gəndirilən çoxsaylı təkliflər nəzərə alınsın. Çünki bu vaxta qədər müxtəlif ekspertlər tərəfin-

Natiq Cəfərli

Qadir İbrahimli

dən dəfələrlə, onlarla təklif verilib. Amma ilkin olaraq onu deyim ki, hökumət çox gecikib. Artıq bu xəritə 2014-cü ildə hazırlanmalı, bitirilməli idi. Bu müddət ərzində də yerinə yetirilməli idi. Ciddi problemlərin olacağı həтта 2014-cü ildən bəri mətbuatda da, ictimai rəy-də də artıq formalaşmış bir fikir idi. Ekspertlər tərəfindən dəfələrlə söylənmişdi. İndi hər hər

hansı "yol xəritəsi"nin olması çox vacibdir. Gecikmiş də olsa, yaxşıdır. Amma detalları barədə çox təəssüf ki, indiyədək heç bir məlumat verilməyib. Düşünürəm ki, tək iqtisadi "yol xəritəsi" ilə vəziyyətin düzəldilməsi mümkünsüzdür. Artıq idarəetmə islahatları ilə paralel olaraq iqtisadi islahatlar da getməlidir. İdarəetmədə ciddi dəyişiklik olmasa, müəy-

yən struktur islahatlar gətməse, iqtisadi sahədə hər hansı bir addımların atılması mümkünsüz görünür. Məsələn, biz əgər ölkədə ciddi investisiya mühiti yaratmaq istəyiriksə, xarici kapitalı cəlb etmək istəyiriksə, daxili investorları təşviq etmək istəyiriksə, ilk baxışdan iqtisadiyyata aid olmayan məhkəmə sistemi birinci növbədə düzəltmək lazımdır. Məhkəmə sistemi ədalətli qərarlar çıxarmalıdır. Mülkiyyət toxunulmazlığı təmin olunmalıdır ki, investorlar üçün bir qarant yaransın. Bu, ilk baxışdan iqtisadi artım deyil. Amma iqtisadiyyata birbaşa dəxli var. Görünən odur ki, tək iqtisadi "yol xəritəsi" ilə düşdüyünüz bu ağır iqtisadi durumdan çıxmaq çətin olacaq. Ona görə də hökumət heç olmasa bu sahədə gecikməsin. Paralel olaraq həm iqtisadiyyatda "yol xəritəsi" ilə bərabər, siyasi islahatlarda da, idarəetmə islahatlarında da addımlar atmalıdır. Bu addımlar bir-birinə paralel gedib və bir-birini tamamlamalıdır. Təəssüf ki, bununla bağlı heç bir addımlar atılmır. Hətta iqtisadi "yol xəritəsi"nin özünü olmasa ilə bağlı və yaxud işin gətməsi ilə bağlı biz bu günlərdə məlumat əldə edə bildik. Çox təəssüf doğuran bir haldır. Amma ən azı indi gecikmədən bütün sahələrdə, həm idarəetmədə, həm məhkəmə sahəsində ciddi islahatların olacağı bir paket və iqtisadi islahatlar da bunu tamamlayıcı bir şəkildə hazırlanmalı və ictimai müzakirəyə çıxarılmalıdır. Çünki ictimai müzakirələr olmasa, hökumətin bu günə qə-

dər etdiyi yanlışların davamını görəyik, bu, heç bir effekt verməyəcək".

Ekspert Qadir İbrahimli isə qeyd edib ki, hökumətin böhrandan çıxmaq üçün addımlar atması gec deyil: "Hələ imkanlar itirilməyib. Hökumət indi addımlar atmağa başlasa, böhranı yaxın bir-iki ildə aradan qaldırmaq mümkün olacaq. Hələ imkan var. Maliyyə imkanları da, başqa təbii resurslar da var. Sadəcə ümumi şəkildə hökumət bir sıra fundamental məsələləri həll etməlidir. Yəni "yol xəritəsi"nin özündə həmin fundamental məsələlərin həlli əksini tapacaqsın, təbii ki, proses həyata keçirilə bilər, uğurlu da ola bilər, iqtisadiyyat da bundan faydalana bilər. Bu fundamental şərtlər mülkiyyət toxunulmazlığının təmin edilməsidir. İlk növbədə Azərbaycanda kapitalın sərbəst hərəkətinə və təhlükəsizliyinə təminat verilməli, mülkiyyət toxunulmazlığı təmin olunmalıdır. İkinci addım kimi ölkədəki həm idxalda olan, həm istehsalda olan monopoliyanın aradan qaldırılması əsas prioritet olmalıdır. Ümumiyyətlə, geniş istehsalın özündə monopoliyalar ləğv olunmalıdır. Hökumətin emal sənayesini, kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı konkret addımlar olmalıdır. Bank islahatları həyata keçirilməlidir. Bank islahatları həyata keçirilməyə, iş adamlarına kredit resurslarına əlçatanlığı təmin edilməyə və bu kimi fundamental məsələlər həllini tapmasa, onda istənilən "yol xəritəsi", islahat, tədbirlər paketinin hamısı kağız üzərində qalacaq".

Q. RƏFİYEVA

Samir Şərifov

Yuri Şvets

Samir Şərifov Şvetsi məhkəməyə verərsə...

ABŞ-da maliyyə analitiki qismində çalışan Yuri Şvetsin Azərbaycanın maliyyə naziri Samir Şərifovu üç ölkənin agenti adlandırması ictimaiyyətdə və mətbuatda geniş rezonansa səbəb oldu. Müxtəlif ekspertlər Şvetsin bu açıqlamasını şərh edərək, onun bu fikirlərinin arxasında nəyin dayandığını söylədilər.

Ekspert Mehman Əliyev isə "Yeni Müsavat"a müsahibəsində bu vəziyyətdə Samir Şərifovun nə etməli olduğunu söyləyib. O bildirib ki, hazırkı vəziyyətdən çıxış yolu kimi Samir Şərifov Şvetsi məhkəməyə verməlidir:

"Şərifov barəsindəki iddialarla "vuruldu". Burada yeganə çıxış yolu onun məhkəməyə müraciət etməsidir. Şərifov Şvetsi məhkəməyə verməlidir. O zaman biz də məhkəmənin hansı qərarı çıxaracağını gözləyək. Məlumatların doğru olub-olmaması da o zaman üzə çıxacaq. Əgər Şərifov məhkəməyə müraciət etməsə, istefaya getməlidir. Başqa çıxış yolu da yoxdur".

Mehman Əliyevin bu fikirləri ilə razılaşdığını deyən politoloq Elxan Şahinoğlu musavat.com-a bildirib ki, Samir Şərifov baş verənlərə aydınlıq gətirməlidir:

"Mehman Əliyevin fikirləri ilə tamamilə razıyam. Çünki bu xəbər iki cür anlaşıla bilər. Ya burada həqiqət payı var, ya da bu, Samir Şərifova qarşı kimlərinə quraşdırıldığı xüsusi pro-

vokasiya. Açıq bu, provokasiyaya daha çox oxşayır. Çünki Amerikada qərar tutmuş bir şəxs ancaq Azərbaycanda tanınan bir nazir haqqında fikirlər söyləyir. Halbuki, bu nazir bizdən başqa digər ölkələrdə tanınırlar. Lakin Şvetsin müsahibəsi ilə Samir Şərifovun ətrafındadır. Hətta provokasiya olsa belə, Samir Şərifov bu məsələyə aydınlıq gətirməlidir. Maliyyə Nazirliyinin mətbuat katibinin məsələ ilə bağlı fikirlərini oxudum. Bu, açıqlama deyil, vətəndaşlarımızı ələ salmaqdır. Samir Şərifov özü Amerikada səfərdə olsa da, dərhal təkzib açıqlaması verib bunu mətbuat xidməti vasitəsi ilə yaya bilirdi. Bəli, Samir Şərifovun üzərində həm Azərbaycanda, həm də xaricdə müəyyən şübhələr yaranıb. Hətta hesab edirəm ki, hakimiyyət səviyyəsində də bu məqaləni oxuyanlarda müəyyən şübhələr meydana çıxıb. Bu şübhələri aradan qaldırmaq üçün yeganə yolu, Samir Şərifov tərəfindən həmin şəxsin Amerikada yaşasa belə, məhkəməyə verilməsidir. Bununla

ABŞ-da yaşayan casus Azərbaycanın gündəmini yerindən oynadan müsahibəsinə görə hansı cəzaya çətdirilə bilər; yerli ekspertlərin bu haqda fikirləri haçalanır

Müzəffər Baxış:
"Bizim Cinayət Məcəlləsi Amerikada işləmir..."

Samir Şərifov adı ətrafında yayılan şayiələrə son qoya bilər. Bunu etməyincə, yaxud da özü şəxsən mətbuata geniş açıqlama verməyincə, şübhələr ortadan qalxmayacaq".

Məsələ ilə bağlı musavat.com-a danışan hüquqşünas Müzəffər Baxış isə bildirib ki, məhkəməyə verməklə Sa-

mir Şərifov Şvetsə nə isə edə bilməz:

"Şvetsin hazırda vətəndaşı olduğu ABŞ demokratik bir dövlətdir. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi ABŞ-da tətbiq olunmayıb. Şvets isə fikirlərini ABŞ-da səsləndirib. Bu baxımdan baş verən hadisənin cinayət adlandırılması üçün bu, həm ABŞ-da, həm də Azərbaycanda cinayət hesab olunmalıdır. Yeni Samir Şərifov burada məhkəməyə müraciət edərsə ki, Şvets onun haqqında böhtan xarakterli fikirlər səsləndirib, bu, Azərbaycanda Cinayət Məcəlləsinin 274-cü maddəsinə uyğun olaraq cinayət hesab olunur. Orada isə azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulur. Bu isə ictimai təhlükəsizlik dərəcəsinə görə, xüsusilə ağır cinayətlər kateqoriyasına aiddir. Müəyyən olunmalıdır ki, ABŞ-da böhtanla bağlı maddə var, yoxsa yoxdur. İkincisi, lap Samir Şərifov burada məhkəməyə müraciət etsin və bizim ha-

kimlər də deyək ki, Şvets barəsində CM-nin 147.2-ci maddəsi ilə deyək ki, qiyabi hökm çıxarsınlar. Bunun nəticəsi nə olacaq? Azərbaycanın hökumünü göndərəcəklər Amerikaya, orada məgər Şvetsi ci-

nayyət məsuliyyətinə cəlb edə bilərlər? Bu baxımdan hesab edirəm ki, Samir Şərifovun Şvetsi məhkəməyə verərək nəyə nail olması mümkün olan məsələ deyil".

□ Əli RAIS

Akif Çovdarov müdafiə taktikasını dəyişir

MTN-in ən odioz fiqurlarından biri olan general-mayorun ictimaiyyət qarşısına çıxmasının alt qatı varmı?

Ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin həbsdə olan sabiq rəisi, general-mayor Akif Çovdarovun barəsində seçilmiş həbs qətimkan tədbirinin müddətinin artırılması ilə bağlı Səbəyel Rayon Məhkəməsinin çıxardığı qərardan verilən apelyasiya şikayətinə baxılacaq vaxt açıqlanıb.

Akif Çovdarov

Şikayətə martın 14-də Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə hakim Vüqar Məmmədovun sədrliyi ilə baxılacaq. Akif Çovdarovun vəkili Sadiq Rəsulov "Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırarkən demişdi ki, apelyasiya şikayəti vermək niyyətləri yoxdur. Vəkil şikayətdən müvəkkilinin jurnalistlərin keçiriləcək məhkəmə prosesində foto-videokameralarına tuş gəlməmək üçün imtina etdiklərini söyləmişdi. Belə görünür ki, artıq A.Çovdarov müdafiə taktikasını dəyişib. Belə görünür ki, MTN-in ən odioz fiqurlarından biri olan general-mayorun ictimaiyyət qarşısına çıxmağa can atması əbəs deyil. A.Çovdarov danışsa, bu ölkə gündəminin fərqli müstəviyə çıxması, geniş ictimai-siyasi müzakirələrə yol açacağını təxmin etmək elə də çətin deyil.

Qeyd edək ki, Səbəyel Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə A.Çovdarov barəsində seçilmiş həbs qətimkan tədbirinin müddəti 3 ay uzadılıb. Qərarla razılaşmayan təqsirləndirilən şəxs apelyasiya şikayəti verib.

Xatırladaq ki, A.Çovdarova qarşı Cinayət Məcəlləsinin 308.2 (Vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə, bu Məcəllənin 308.1-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş əməllər ağır nəticələrə səbəb olduqda və ya seçkinin (referendumun) nəticələrinə təsir məqsədilə törədildikdə), 311.3.1 (Rüşvət alma (passiv rüşvətxorluq), qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs və ya mütəşəkkil dəstə tərəfindən), 311.3.2 (Rüşvət alma (passiv rüşvətxorluq) təkrar törədildikdə), 311.3.3 (Rüşvət alma (passiv rüşvətxorluq) külli miqdarda törədildikdə), 311.3.4 (Rüşvət alma (passiv rüşvətxorluq) hədə-qorxu tətbiq olunmaqla törədildikdə) və 145.3-cü (Qanunsuz azadlıqdan məhrum etmə, iki və ya daha çox şəxsə qarşı törədildikdə; təqsirkar şəxs üçün üçün aşkar surətdə hamilə vəziyyətində olan qadına qarşı törədildikdə; yetkinlik yaşına çatmayan şəxs barəsində törədildikdə; bir qrup şəxs, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs, mütəşəkkil dəstə və ya cinayətkar birlik (cinayətkar təşkilat) tərəfindən törədildikdə; zərərçəkmiş şəxsin həyatı və ya sağlamlığı üçün təhlükəli olan zor tətbiq etməklə törədildikdə; silahdan, yaxud silah kimi istifadə edilən əşyalardan istifadə etməklə törədildikdə, bu əməllər ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə və ya digər ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddələri ilə cinayət işi başlanıb.

□ E.MƏMMƏDLİYEV

Abbas Abbasovun oğlu Rusiyanı dəstəkləyib Avropaya Hitleri xatırlatdı

Aydın Abbasov Rusiya ilə münasibətlərin kəskinləşməsində Avropanı suçu saydı; **sabiq deputat:** "Avropa Rusiyanı hələ də lazımcına dəyərləndirmir..."

Sabiq deputat, baş nazirin keçmiş müavininin oğlu Aydın Abbasov Avropanın Rusiyaya qarşı siyasətini yenidən gözəldən keçirməsinin vacibliyini vurğulayıb. Uzun müddət Azərbaycan AŞ PA-da təmsil edən sabiq deputat Avropa-Rusiya münasibətləri ilə bağlı Rusiyanın beynəlxalq "Sputnik" Agentliyinə verdiyi açıqlamalarda Avropanı sərt şəkildə qınayıb.

Abbasov bildirib ki, Avropa Rusiyanı yetərincə dəyərləndirmir: "Rusiya və Avropanın münasibətlərinin tarixi çox zəngindir. 18-ci əsrdə rus çarı I Pyotrun Avropa ailəsinə üzv olmaq üçün həyata keçirdiyi işləri, dəyişiklikləri unutmamaq lazımdır. Avropanı Napoleon və Hitler kimi bəlalardan Rusiya qurtarıb. Təəssüf ki, bu gün Rusiya ilə Avropa arasında soyuq münasibətlər yaşanır. Burada bəlkə də əsas səbəb Ukrayna hadisələridir. Bugünkü Rusiya keçmiş SSRİ-dən çox fərqlidir. Amma Avropa hələ də həmin dövrün "soyuq müharibəsi"nin mənti-

qi ilə davranır, hərəkət edir. Bunun AŞ PA toplantılarında şahidi oldum. Məncə, Rusiyanın münasibətlərinin tarixi çox zəngindir. 18-ci əsrdə rus çarı I Pyotrun Avropa ailəsinə üzv olmaq üçün həyata keçirdiyi işləri, dəyişiklikləri unutmamaq lazımdır. Avropanı Napoleon və Hitler kimi bəlalardan Rusiya qurtarıb. Təəssüf ki, bu gün Rusiya ilə Avropa arasında soyuq münasibətlər yaşanır. Burada bəlkə də əsas səbəb Ukrayna hadisələridir. Bugünkü Rusiya keçmiş SSRİ-dən çox fərqlidir. Amma Avropa hələ də həmin dövrün "soyuq müharibəsi"nin mənti-

Aydın Abbasov

na yönəlik hücumlarına göz yummalıdırlar. Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi ilə bağlı 4 qərar çıxarılıb. Burada Avropanın Rusiyaya qarşı ikili siyasət apardığını görürük. Ayrıca, Azərbaycan deputatlarından ibarət heyət AŞ PA-da Rusiya olmadan qurumun fəaliy-

yətinin təsirli və müsbət olma-yacağını dəfələrlə bildirdi. Biz bunları sürətli orada dile gətirdik. Əslində bunlar Azərbaycan prezidenti cənab İlham Əliyevin doğru siyasətinin nəticəsidir".

Baş nazirin keçmiş müavininin oğlu Rusiya-Türkiyə münasibətlərinin düzələcəyinə də işarə vurub: "Rusiya ilə Türkiyə iki qonşu ölkədir. Avrasiyanın ən önəmli iki ölkəsidir. Münasibətlərinin düzələcəyinə inanıram. Kimsə bu gərginliyi gözləməzdi. AŞ PA-da daha öncə türk deputatları Rusiyanı dəstəklədi. Münasibətlərin bu şəkildə gərginləşməsi hər iki ölkənin xeyrinə deyil. Türkiyə və Rusiya bir-birindən vaz keçməzdir. Qarşılıqlı və gərginlik aile içərisində də olur".

□ Cavansir ABBASLI

Teleparıcı Qulu Məhərrəmli ilə AzTV-nin direktoru Arif Alişanov arasındakı qalmaqal bitmək bilmir. Mediada tərəflərin tənqid dolu açıqlamaları, məhkəmə hədələri yayılır, hər iki tərəfin media dostları onların müdafiəsinə qalxır. Son olaraq Azərbaycan mətbuatının ağsaq-qalı sayılan, milli mətbuat tariximizin araşdırıcısı Şirməmməd Hüseynov Qulu Məhərrəmli və onun ətrafında yaşanan qalmaqal haqqında fikirlərini yazaraq, həmkarını müdafiə edib, medianı da onu müdafiə etməyə çağırıb.

Şirməmməd Hüseynov yazıb ki, yaşanan qalmaqaldan və qələm dostunun məhkəməyə verilməsindən çox narahatdır: "Arada gəzən söz-söhbətlərin əmələ çevrilməsi və ölkənin görkəmli bir qələm sahibinə və ziyalisinə qarşı bu miqyasda hücum çəkmək mənə çox narahat etdi. Xüsusən də Qulu Məhərrəmli məhkəməyə vermək məsələsini başa düşmədim. İndi nə zamanadır ki, mütəxəssisin dediyi tənqidi mülahizəsinə görə ona məhkəmə açasan".

Ş. Hüseynovun fikrincə, bu gün televiziya haqqında danışmağa hər kəsdən çox Qulu müəllimin haqqı var, çünki sahənin gözəl bilicisidir. O, deyir ki, dövlətin büdcədən pul ayırdığı kanal baxımlı olmalıdır, auditoriyanın etimadını qazanmalıdır, verilənlər yüksək peşə standartlarına uyğun hazırlanmalıdır: "Əslində bunlar elə hamının istəyidir də. Ona görə tənqidi top-tüfənglə qarşılaşmaq olmaz".

"Yeni Müsavat" olaraq Şirməmməd Hüseynov kimi bir mətbuat ağsaqqalının yazısını media ekspertləri ilə dəyərləndirdik. Media eksperti Zeynal Məmmədli "Yeni Müsavat"a danışarkən bildirdi ki, bu qalmaqalın ictimailəşdirilməsi belə doğru deyil, nəinki Qulu Məhərrəmli haqqında deyilənlər: "Birmənalı olaraq bir şeyi qəbul etmək lazımdır ki, iki nəfər arasında olan, şəxsi problem kimi qiymət-

Qulu Məhərrəmli

yam birmənalı olaraq Qulu Məhərrəmli tərəfindədir. Burada mübahisə üçün bir predmet yoxdur. O konfliktin özündə də efiyə çıxmasına yol verilməyəcək bir cəhət o idi ki, televiziyaçı çalışsan, hətta efiyədə çalışan şəxslər birdən-birə 3 saata yaxın bir videoda Qulu Məhərrəmli haqqında neqativ danışsınlar. Bu, yolverilməz bir hərəkətdir. Çünki o adamların müstəqil davranışı şübhə altına alınır. O adamların hər hansı şəxslə bağlı fikirləri varsa, bunu niyə cəmiyyətlə bölüşsünlər, gedib özünə desinlər də.

çalışsınlar, amma onlar haqqında kənardan deyilən tənqidlərə bu cür dözümsüz yanaşırlar. Nəzərə alaq ki, AzTV və İTV dövlətdən maliyyələşdiyi üçün onlar hətta haqsız tənqidi fikrə də çox dözümlü olmalıdırlar. Haqsız tənqidi fikrə belə dözümlü olmaq onların boyunun borcudur".

Media eksperti AzTV-nin fəaliyyətinin son illərdə sürətlə gerilədiyini bildirdi: "Ya xoşbəxtlikdən, ya bədbəxtlikdən, mən Arif Alişanovu tanıyıram. Mən AzTV-də işlədiyim müddətdə o

ləvi informasiya orqanı haqqında rəy bildirmək təkə Qulu Məhərrəmliyə, hər bir vətəndaşın hüququdur: "Mən də bu prosesi izləyirəm və bu qalmaqalın tarixçesini bilən bir adamam. Qulu Məhərrəmli mənim həm əqidə, həm yaradıcılıq baxımından, həm də şəxsi olaraq ən yaxın dostlarımdan biridir. Ona görə də mənim mövqeyim və düşüncələrim tamamilə aydındır.

Lakin professional baxımdan məsələyə yanaşsaq, Qulu Məhərrəmli özünü təsdiq etmiş

Şirməmməd Hüseynovun çağırışına həmkarlarından dəstək gəldi

Arif Əliyev və Zeynal Məmmədli də Qulu Məhərrəmliyə haqlı sayırlar

Şirməmməd Hüseynov

Arif Əliyev

Zeynal Məmmədli

lənəndirilən bir şey varsa, o iki nəfər arasında qalmalıdır. Media da bu baxımdan ancaq məsələnin ictimai önəmi varsa, gündəmə çıxarmalıdır. Mən Şirməmməd müəllimin yanaşmasını bölüşürəm. İctimai dəyər baxımından biz nəyi müdafiə etməliyik? Bu iki ad arasında, şəxslərin özündən daha çox, onların nəyi təmsil etməsi, nəyi ifadə etməsi önəmlidir. Bu baxımdan, təbii ki, mənim simpatiyam

Əgər bu konflikt ictimai rəyə çıxarılsın, bu, medianın vəziyyətindən xəbər verir. Mediamız nə gündədir, media menecmentimiz nə gündədir? Niyə onlar özləri haqqında müsbət fikirlər yaratmağa

orolmayıb və ya mənim diqqətimə çəkə bilməyib. Ondan sonra da bizim şəxsi tanışlığımız olmayıb. Bu səbəbdən şəxsen onun haqqında heç nə deyə bilmərəm. Mən ona sadəcə ictimai şəxslər kimi baxıram ki, AzTV-də gördüklərim istər-istəməz bu qurumun necə idarə olunması ilə bağlı təəvvür yaradır. Bu baxımdan mən AzTV-dəki proqram siyasətinə, oradakı aparıcılarla, verilənlərə baxıram. Bu proqram siyasəti hansı uğurlara səbəb olub? Ayrı-ayrı fədakar şəxslərin AzTV-dəki rolunu da danmaq olmaz. Amma bununla belə AzTV 80-ci illərlə müqayisədə iri addımlarla geriləyir, bunu da birmənalı demək olar".

Yeni Nəsil Jurnalistlər Birliyinin rəhbəri, media eksperti Arif Əliyev isə bildirdi ki, dövlətin küt-sələsi həllini tapsın".

İranda ermənilərə üstünlüklərin verildiyi fikri ilə razılaşmır: "Ermənilər o qədər azdırlar ki, İranda yox sayılırlar".

Azərbaycan türklərinin sayına gəldikdə, deyir ki, İranda 5 əyalət tamamilə azərbaycanlılardan ibarətdir: "31 vilayətdən 5-i tamamilə azərbaycanlılardır. Amma o biri əyalətlərdə, Tehranda Təbrizdən, Urmiyadan gədən azərbaycanlılar lap çoxdur. Şirazda Qaşqay türkləri, Xorasanda türkmənlər yaşayırlar. Ancaq deqiq sayını deyə bilmərəm. Onu bilirəm ki, biz çoxuq".

H.Hamidi deyir ki, bir vaxtlar Azərbaycan Respublikasında İrana hər gün 20 min nəfər səfər edirdi: "Onların çoxu tibbi müayinə, müalicə üçün gəlirdi. Amma son vaxtlar azalıb. Bunun da səbəbləri var. Birinci növbədə Təbriz həkimləri xəstəxanalarda yatan xəstələri yaxşı müalicə etmədilər, pis xidmətlər oldu deyə, insanların sayı azaldı. Mən də o fikirdəyəm ki, Təbrizdə xəstəxanalardakı xidmətlər normal deyil. Yalnız indi səviyyənin yüksəldilməsi üçün bəzi işlər görülür".

Digər həmsöhbətimiz, Möhsün Hadi isə rejissorudur, həm də Tehran Universitetində sosioloji sahə üzrə təhsil alır. "İran televiziyanın üçün Qarabağ haqqında film çəkmək istəyirəm" deyir. İranda tələbələrə qarşı basqıların, təzyiqlərin olması barədə sualına maraqlı reaksiya

və yüksək səviyyədə tanınmış adamdır. Lakin onların kimliyini də nəzərə alsaq, Qulu Məhərrəmliyə yazısı bir rəy və qiymətləndirmə idi. Mən çox təəssüflənirəm ki, faktiki olaraq dövlət orqanının, dövlət televiziyanının rəhbəri tənqide belə dözümsüz münasibət göstərir. Dövlətin kütləvi informasiya orqanının haqqında rəy bildirmək, fikir bildirmək Qulu Məhərrəmliyə təsəvvürə baxıram. Bu baxımdan mən AzTV-dəki proqram siyasətinə, oradakı aparıcılarla, verilənlərə baxıram. Bu proqram siyasəti hansı uğurlara səbəb olub? Ayrı-ayrı fədakar şəxslərin AzTV-dəki rolunu da danmaq olmaz. Amma bununla belə AzTV 80-ci illərlə müqayisədə iri addımlarla geriləyir, bunu da birmənalı demək olar".

Yeni Nəsil Jurnalistlər Birliyinin rəhbəri, media eksperti Arif Əliyev isə bildirdi ki, dövlətin küt-

sələsi həllini tapsın".

İranda ermənilərə üstünlüklərin verildiyi fikri ilə razılaşmır: "Ermənilər o qədər azdırlar ki, İranda yox sayılırlar".

Azərbaycan türklərinin sayına gəldikdə, deyir ki, İranda 5 əyalət tamamilə azərbaycanlılardan ibarətdir: "31 vilayətdən 5-i tamamilə azərbaycanlılardır. Amma o biri əyalətlərdə, Tehranda Təbrizdən, Urmiyadan gədən azərbaycanlılar lap çoxdur. Şirazda Qaşqay türkləri, Xorasanda türkmənlər yaşayırlar. Ancaq deqiq sayını deyə bilmərəm. Onu bilirəm ki, biz çoxuq".

H.Hamidi deyir ki, bir vaxtlar Azərbaycan Respublikasında İrana hər gün 20 min nəfər səfər edirdi: "Onların çoxu tibbi müayinə, müalicə üçün gəlirdi. Amma son vaxtlar azalıb. Bunun da səbəbləri var. Birinci növbədə Təbriz həkimləri xəstəxanalarda yatan xəstələri yaxşı müalicə etmədilər, pis xidmətlər oldu deyə, insanların sayı azaldı. Mən də o fikirdəyəm ki, Təbrizdə xəstəxanalardakı xidmətlər normal deyil. Yalnız indi səviyyənin yüksəldilməsi üçün bəzi işlər görülür".

Digər həmsöhbətimiz, Möhsün Hadi isə rejissorudur, həm də Tehran Universitetində sosioloji sahə üzrə təhsil alır. "İran televiziyanın üçün Qarabağ haqqında film çəkmək istəyirəm" deyir. İranda tələbələrə qarşı basqıların, təzyiqlərin olması barədə sualına maraqlı reaksiya

Sanksiyalardan sonrakı İran təbrizli soydaşlarımızın gözü ilə...

Hamid Hamidi: "Təbriz əhalisinin də öz istəkləri var"

Möhsün Hadi: "Təbriz bazarında alış-veriş yaxşılaşıb"

"Təbrizdə 7 gündəlik, 26 həftəlik, 105 aylıq qəzet çıxır". Bunu "Yeni Müsavat"a açıqlaması zamanı "Təbriz" qəzetinin baş redaktoru Həmid Həmidli söylədi. Həmkarımızın sözlərinə görə, rəhbərlik etdiyi qəzet keçən il qədər "Şəhrimiz" adı ilə nəşr edilmiş. Daha sonra isə adını dəyişdirib "Təbriz" qoyublar. 12 ildir nəşr olunan qəzetə H.Hamidi cəmi iki ildir rəhbərlik edir.

Baş redaktorun sözlərinə görə, qəzetdə şəhər xəbərləri, ictimai məsələlər barədə yazılar, idman haqqında məlumatlar, o cümlədən Təbrizin "Traktor" futbol klubunun oyunlarından reportajlar verilir.

"Təbrizdə ab-hava necədir" soruşanda jurnalist həmkarımızın cavabı diplomatik olur: "Təbrizdə yağış var". Siyasi ab-hava barədə soruşduğumu xatırladanda isə gülür və İranın bu il növbəti

seçkiləri keçirdiyini söyləyir. Əlavə edir ki, qızğın seçki mübarizəsində tək Təbrizdən 236 nəfər seçkilərə namizəd idi: "Şəhərin hər bir divarına namizədlərin adları yazılmışdı".

Əhalinin deputatlardan istəklərinə gəldikdə, H.Hamidi deyir ki, bir qisim insanlar qanunların

təkmilləşdirilməsini, digər, daha böyük hissəsi isə iqtisadiyyatın inkişafı ilə bağlı addımların atılmasını istəyir: "Əksəriyyətin iqtisadi istəkləri var. Çünki sanksiyaların götürülməsindən sonra əhalinin cibində pul xeyli azalıb. Təbriz əhalisinin də öz istəkləri var. Təbrizdə ikinci neftayırma

zavodunun tikilməsini, Təbriz sənətkarlığına geniş meydan verilməsi kimi istəklər var".

Baş redaktor prezident Ruhininin siyasətindən də danışdı: "Ruhani İran prezidenti seçildəndən sonra İran azərbaycanlılarına böyük vədlər verdi. Dedi ki, Azərbaycan vilayətlərinin federasiyası yaradılacaq, mərkəzi Təbriz olacaq. Təbrizdə bir quruluşun əsası qoyulub hələ ki. İndi istəklər var ki, təməli qoyulan federasiya böyüsun, əsasnaməsi yazılsın, qanun qəbul olunsun, ondan sonra fəaliyyətə başlasın".

Azərbaycan türklərinin ana dilində təhsil ala bilməməsi probleminin söz düşəndə deyir ki, bu, ümumi problemdir: "Əlbəttə, bu, çox çətin məsələdir. İranda kürdlər, lordlar, ərəblər, türkmən, azərbaycanlı və digər millətlər yaşayırlar. Gərəkdir onlar üçün ayrılıqda bir nizamnamə yazılsın və ana dilində təhsil mə-

"Baxış bucağı"

Türk dünyasının tanınmış diplomatlarından olan Hikmət Çətinlə bir il sonra yenidən görüşdük. Ötən il keçirilən 3-cü Qlobal Bakı Forumunda görüşüb "Yeni Müsavat" üçün müsahibə almışdım. Bu dəfə, Bakının ev sahibliyi ilə reallaşan növbəti Forumun dövlətliəri sırasında olan təcrübəli diplomatla kəhnə tanışlar kimi görüşdük.

1991-1994-cü illərdən Türkiyə xarici işlər naziri, 1997-1999-cu illərdə isə Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) sədri kimi çalışan Hikmət bəy sonrakı dövrlərdə NATO-nun sivil təmsilçisi kimi də çalışıb. ATƏT-in Minsk Qrupunun yaradılması prosesində şəxsən iştirakçı olmuş sabiq nazirlə bölgənin problemlərindən danışdıq. Onu da qeyd edim ki, H.Çətinin kifayət qədər nüfuz sahibi olması söhbətimiz boyu ona yanaşib mehriban salamlaşan, hal-əhval tutan əcnəbi təmsilçilərin çoxluğundan da aydın görünürdü. Etiraf edim ki, Hikmət bəylə bu dəfəki söhbətimiz soyadına uyğun oldu... Cənab Çətin təcrübəli diplomat olmasına rəğmən ifadələrində olduqca ehtiyatlıdır, danışarkən kimsənin xətrinə dəyməməyə çalışır, hətta bəzi suallarımızı cavablandırmağa üstünlük verdi. Biz də anlayışla qarşıladıq.

- Hikmət bəy, sizinlə 2015-ci ilin yazında görüşmüşdük, "Yeni Müsavat" qəzeti üçün fikirlərinizi almışdım. O zaman 3-cü Qlobal Bakı Forumu çərçivəsində dünyanın problemlərindən geniş bəhs etmişdiniz, müzakirələr aparmışdınız. Necə bilirsiniz, bir il öncə ilə müqayisədə dünyada nələr dəyişib?

- Bir il öncə ilə müqayisədə daha pessimist bir dünya ilə qarşı-qarşıyıyıq. Orta Şərqdə terror daha da genişləndi, Suriya hadisələri həll olunmadı. Üstəlik, Suriya hadisələri sadəcə bölgədə deyil, qaçqın və insan haqları məsələlərinə görə Avropanı və bütün dünyanı maraqlandıran bir hala gəldi. Eyni zamanda, terror olayları, qaçqın məsələsi daha təhlükəli mərhələyə adlandı. Dünya bir il əvvəllə müqayisədə daha təhlükəsiz və barışçıl nöqtədə deyil. Mövcud problemlər də çözülmədi. Donmuş problemlər də var, məsələn, Qarabağ məsələsi, Kipr problemi, Gürcüstandakı münasibətlərin həllini tapmadı. Mövcud problemlər nəinki həll olunmadı, hətta bura yeniləri əlavə olundu.

- IV Qlobal Bakı Forumunda dünyaya mühüm mesajlar verildi. Siz Forumun önəmi barədə nə deyə bilərsiniz?

- Təbii ki, önəmi böyükdür. Qlobal çağırışlarla üzleşdiyimiz bir vaxtda bizi sülh, rifah və ədalət dünyasına bir addım daha yaxınlaşdıracaq fikir və ideyaların mübadiləsi liderlər üçün çox vacibdir. Qlobal Bakı Forumu bu problemləri müzakirə etmək, yeni təşəbbüslər, təkliflər irəli sürmək üçün böyük imkandır. Biz də bu imkanları dəyərləndirməyə çalışdıq.

- Azərbaycanın strateji mütəfiqi, qardaş Türkiyənin özü də bu od-alovun içindədir, elə Forumda da müzakirələrin bir parçası oldu. Türkiyə ilə bağlı gözləntiləriniz nədən ibarətdir?

- Türkiyə ən sıxıntılı zamanı

"Bu, tək Rusiyanın deyil,

bütün dünyanın problemidir"

Hikmət Çətin: "Türkiyə Qarabağ məsələsinin həll prosesində yer almalıdır"

"O zaman Bakıda getməyə otel, restoran belə yox idi"

nı yaşayır. Suriya hadisələrindən ən çox narahat olan ölkələrdən biri Türkiyədir. Həm terror təhlükəsi, həm də qaçqın məsələsinə görə Türkiyə prosesləri həssaslıqla izləyir.

- *Avropa Birliyi Türkiyə ilə anlaşmış kimi görünür, hətta Ankaraya bəzi üstünlüklər tanınıb. Viza rejiminin aradan qaldırılacağı, Türkiyəyə 3 milyardlıq yardım ediləcəyi barədə qərarlar var. Bu münasibətlərin perspektivləri barədə nələr deyə bilərsiniz?*

- Mənim qənaətim budur ki, Avropa Birliyi məsələyə yalnız qaçqın prizmasından baxır.

- *Siz Forumdakı müzakirələrdə Suriya hakimiyyətinin bundan sonra xalqa və dövlətə rəhbərliyini mümkün saymadığınızı, eyni zamanda, Suriyanın bütövlüyünün qorunmalı olduğunu dediniz...*

- Bəşər Əsəd bu qədər ölümlərdən sonra hakimiyyətdə qala bilməz. Amma onun adamlarını da Əsədlə bərabər hakimiyyətdən qovmaq mümkün deyil.

- *Ancaq burada söz sahiblərindən biri Moskvadır. Suriyada hərbi mövcudluğunu saxlayan Rusiya hesab edir ki, Suriyanın taleyi Bəşər Əsədlə danışılmalıdır. Demək, bu gərginlik hələ uzun müddət sürəcək, eləmi?*

- Əgər Əsədin adamlarının

da qalması şəraitində hakimiyyət qurulması məsələsi razılaşıncasına, Rusiya da razı qalacaq.

- *Rusiya razılaşacaqmı?*

- Ola bilər ki, razılaşsın. Mən belə anlayıram ki, Rusiya "öncə Əsəd getsin, sonra danışaq" şərtini qəbul etmir. Bir anlaşmanın yekununda Əsədin hakimiyyətdən getməsi məsələsi olarsa, Rusiya da bunu qəbul edər. Rusiyanın mövqeyi budur ki, yeni bir konstitusiya hazırlansın, Bəşər Əsəd də yenidən seçkilərə girib seçilsə, onu qəbul etmək lazımdır. Ancaq bunun qarşılığında dünya deyir ki, yox, Əsəd olmasın.

- *Hikmət bəy, ötən 25 ildə Qarabağ münaqişəsinin sülhlə həlli mümkün olmadı. Təcrübəli diplomat olaraq bu problemin həllini necə görürsünüz?*

- Məncə, dünyanın buna aktiv yanaşması, daha fəal hərəkət etməsi lazımdır, başda Amerika olmaqla. Yəni qan tökülmür deyə, bu iş belə buraxıla bilməz.

- *Ancaq fakt budur ki, Qarabağda vaxtaşırı qan da tökülür, qarşılıqlı itkilər də olur...*

- Təbii ki, itkilər var, atəşkəs pozulur, amma böyük savaşa yoxdur. Böyük savaşa baş verməməsi üçün münaqişənin həll olunması lazımdır. Əks təqdirdə, bölgəyə barış gəlməyəcək.

- *ATƏT-in Minsk Qrupu fak-*

tiki fəaliyyətsiz, ölü bir quruma çevrilib. Bu qurumla bağlı düşüncələriniz nədən ibarətdir?

- Mənim fikrimcə, Minsk Qrupu effektiv deyil. Onun yenidən canlandırılması lazımdır.

- *Necə?*

- Təbii ki, yenə də işin işində Amerika və Rusiya olacaq. Amma Türkiyənin də Qarabağ məsələsinin həlli prosesində yer alması lazımdır. Yeni bir formatla, yeni bir güclə bu problemin çözülməsi prosesinə başlanmalıdır. Mərhələli şəkildə problemin həllinə başlamaq lazımdır. Məsələn, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 7 rayon işğal altındadır. Bunlar yüzdə-yüz Azərbaycan torpaqlarıdır. Bu rayonların ikisi, Kəlbəcər və Laçın Dağlıq Qarabağı Ermənistanla bağlayan dəhlizdir. Yaxşı bir niyyət olaraq dünya Ermənistanı əvvəlcə 5 ətraf rayonu boşaltmağa vadar etməlidir. Bir gündə bütün işlər görülməyə bilər. Amma yaxşı bir

bilərəm. Əgər bölgədə barış və əmin-amanlığın təmin olunması istənilsə, insanların, ölkələrin bütün fəaliyyəti xalqların rifahına yönəldilsə, o halda barış yolu ilə Qarabağ problemi həll olunmalıdır. Bu problemin həllinə bölgədəki bütün ölkələrin ehtiyacı var. Qarabağ məsələsinin uzanması heç kəsə faydalı deyil. Bundan ən çox zərər gören də Ermənistanın özüdür. Putin və Sərkisyanın öz aralarında nələr danışmasından isə xəbərim yoxdur.

- *Siz deyirsiniz ki, Rusiya problemlərin həll prosesinin içərisində olmalıdır.*

- Bəli, olması lazımdır.

- *Qarabağ məsələsinin tənzimlənməsi prosesində də Rusiyanın mövcudluğu faktıdır. Amma daha çox status-kvonun saxlanması maraqlıdır.*

- Amma altında Rusiyanın da imzası olan BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri

Bakıya səfər edirsiniz?

- (gülərək) Sənin yaşın qədər buraya gəlmişəm. 1992-ci ilin əvvəlində ilk dəfə Azərbaycana səfər etmişəm. Özü də ən çətin dövrlərdə bura gəlmişəm. Onda vəziyyət bugünkü kimi deyildi...O zaman Bakıda getməyə, otel, restoran belə yox idi. Çox ağır günlər idi, müharibə bölgəsindən insanların cənazələri gəlirdi, o dövrlərdə gəlmişəm. Qaranlıq bir dönm idi. Mən burdakı inkişafı hər kəsdən çox gözleyirdim. Çünki mən Azərbaycanın müstəqilliyinin ilk illərində də şəxsən görmüşəm, bu gün də müşahidə aparıram. Azərbaycanda, Bakıda inanılmaz dəyişikliklər olub. Bu gün dünya ilə bütünlənmiş, müasir və hər kəsin diqqətini çəkən bir Bakı şəhəri, Azərbaycan dövləti var.

- *Bəs, Bakıdan kənar bölgələrdə olmusunuzmu?*

- Təbii ki, olmuşam, gedib gəzmişəm. Əvvəllər də getmişəm.

"Rusiya "öncə Əsəd getsin, sonra danışaq" şərtini qəbul etmir"

var.

- *Qətnamələrin olması bu illərdə vəziyyəti zərrə qədər dəyişməyib, necə?*

- Bəli, dəyişməyib. Amma bu, dünyanın problemi.

- *Yeni Rusiyanın deyil?*

- Təbii ki, bu, tək Rusiyanın deyil, bütün dünyanın problemi. Bütün ölkələrin bu problemi barış yolu ilə həll etməsi, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qərarlarının yerinə yetirilməsi üçün gərəkən fəaliyyətə keçməsi lazımdır.

- *Hikmət bəy, artıq bir neçə gündür Bakıdasınız. Azərbaycan, onun paytaxtı barədə fikirləriniz necədir? Yeri gəlmişkən, neçənci dəfədir*

dim. Bir səfərim zamanı cənab prezidentlə söhbət edərkən bu mövzuda söhbətimiz oldu. Bakının xeyli inkişaf etdiyini söylədim. Prezident bu sözlərimin qarşılığında dedi ki, Bakıdan kənara da çıxın, bölgələrimiz də çox gözəldir. Getdim, gözəlliyi, inkişafı gördüm...

- *Türkiyə hökuməti sizi mövcud komandada görmək istəmə, hər hansı postu tutmaq, yaxud elə xarici siyasət idarəsinə rəhbərlik etmək istərsinizmi?*

- Xeyr. Mənim elə bir istəyim, yaxud niyyətim yoxdur.

□ **EİŞAD PAŞASOY**
FOTO: "YM"

Kvant quşxanası

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Bu yaxınlarda xarici alimlər qravitasiya dalğasını əyani şəkildə tapdıqlarını bəyan edəndə bizim sosial şəbəkələr sanar-san bir fizika partlayışı yaşamışdı. Qanan-qanmayan münasibət bildirirdi, millətimiz dəhşət sevinirdi, az qala qurban kəsənlər vardı. Fiziklər yalan olmuşdu. Örnək üçün, dostumuz, elm populyarizatoru Yalçın İslamzadə orda myuonlar və başqa zərrəciklər haqda nəşə yazırdı, bir dəstə millət "oxqaay" eləyib özündən gedirdi, hətta özlərini elə aparırdılar guya elementar zərrəcikləri evdə təzəcə yığışdırıb internetə giriblər. Ta deyən yox idi ki, atam-qardaşım, Yalçın bəy bunun universitetini oxuyub, dünyanın ən yaxşı texniki məktəblərindən biri olan Orta Doğu Texnik Universitetini nüvə fizikası üzrə bitirib, sən isə axı məndən beş betər, Narxozu alayırımqıç, Kapitalist Məmedlə Yüzlük Əsədə rüşvət verə-verə qurtarmısan, nə atılıb-düşürsən? Nəşə bu bir sirri-xudadır, bizim millət oxumağa, kitaba nifrət eləsə də özünü oxumuş göstərməyi sevir.

Bax, elə həmin keşməkeşli günlərdə bu qravitasiya haqda dərin düşüncələrə daldım, fikirləşdim bunun bizim uca millətimiz üçün heç bir praktik önəmi yoxdur. Örnək üçün, deyirlər qravitasiya dalğaları zaman-məkan əyilmələrindən yaranır (ya da tərsinə - yuxarıda Narxoz qeydinə bax), əgər işıq sürətinə çatıb belə parabolik əyriyə girsən keçmişə qayıtmaq mümkündür. Sual da elə budur: hansı keçmişə? Bizim axı keçmişimiz yoxdur! Daha doğrusu, bizim indimiz və gələcəyimiz yoxdur, biz elə həmişə keçmişdə yaşayırıq. İzah edim.

Tutaq ki, sən mindin o zaman maşınına, getdin ötən əsrin 70-ci illərinə. Görəcəksən ki, indi, 2016-cı ildə səni idarə edən tiplər aşağı-yuxarı hamısı öz yerində oturubdur. Sadəcə, bir qədər adları formal olaraq dəyişikdir. İndiki icra hakiminə o vaxt raykom katibi deyirdilər, Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin katibləri də indi administrasiyada şöbə müdirləridir. O vaxt Brejneve görə hər deşiyə qırmızı bayraq taxıb kərə yağ dalyca Ermənistanı gedirdik, indi də "Formula-1" yarışı qayıb ərzaq almağa Gürcüstana gedirik.

Yanvar ayında Kaliforniyadakı Çepmen Universitetinin alimləri "kvant quşxanası" adı verilən yeni bir elmi nəzəriyyə irəli sürüblər. Bunun qısa mahiyyətini izah edim. Demək, təbiət qanunlarına əsaslanaraq, əgər sizin 3 göyərçininiz varsa, bunları 2 quşxanada yerləşdirmək lazım gəlsə, həmin quşxanalardan birində mütləq 2 quş olacaq. Kvant fizikası isə qeyri-adi nəticələrə gətirir, eyni zərrəcikləri eyni vaxtda müxtəlif "quşxanalarda" yerləşdirmək mümkündür! Doğrusu, bunu başa düşmək çətin görünür. Ancaq bizim üçün yox! Biz bu kvant fizikasını, necə deyirlər, yaradanı axtarıq. Elementar örnək göstərim: bizdə seçkilər vaxtı Məzahir müəllim öz kvant qutularını elə düzüb qoşur ki, Binəqədidə yaşayan müəllimə Gülbahar xanım səhər saat 8 radələrində Yasamalda, Əhmədliyə, Suraxanıda səs verir, eyni vaxtda hətta Samuxda məntəqə komissiyasını üzvü ola bilir! Quşxana budur ey! Bunun elmini öyrədən universitetlər lazımdır dünyaya. Necə deyirlər, Azərbaycan dünyaya Günəş kimi doğacaqdır! Günəşdən qorxanlar yarasalardır! Öz bacım oğludur, əcəb eləyib köpəyoğlu demişəm - Mahmud müəllimin sözü olmasın. Millət ruhun təşnəsidir, Qoy millətdə ruh yaşasın - bunu artıq əzbər bilməlisiniz.

Hələ bir dənə də Şredinqerin pişiyi əhvalatı var, o lap dəhşətdir. Yazıq pişiyin başına itin oyununu açırlar. Düzü, hələ onun elmini tam qana bilməmişəm, söz verərəm, öyrənən kimi sizə də çatdıracağam. Hərçənd, şübhəm yoxdur ki, biz bunu da Şredinqerdən qabaq kəşf etmişik, adam olmayıb dünyaya çıxartсын. Yiyəsizlik pis şeydir.

Azərbaycan yenidən böyük siyasətin episentriində

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfər tarixi açıqlanıb. Doğrudur, hələ ki, bu tarix - ikidir: öncə Türkiyənin Bakıdakı səfiri İsmail Alper Çoşquna istinadla məlumat yayılıb ki, səfər apreldə reallaşacaq. Lakin az sonra bəzi yerli informasiya agentlikləri ziyarətin yaxın günlərdə - martın 15-də baş tutacağı haqda xəbər veriblər.

Səfər çərçivəsində Türkiyə-Azərbaycan Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının iclası keçiriləcək. Qardaş ölkə başçısının Bakıya, yoxsa Gəncəyə enəcəyi haqda isə heç nə deyilmir. İstisna deyil ki, görüş tarixinin və yerinin qeyri-müəyyən saxlanması təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlıdır.

Xatırladaq ki, Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana fevralın 18-də planlaşdırılan ziyarəti Ankarada onlarla hərbcinin ölümünə səbəb olan dəhşətli terror olayına görə təxirə salınmışdı. Ekspertlər o zaman aktın arxasında duran xarici qüvvələr (sifarişçilər) qismində Rusiyanın da adını çəkmişdilər - söhbət 24 noyabr "Su 24" insidentinə görə Türkiyədən qisas alma cəhdi barədə iddialardan gedir.

Bu versiyayı güclü edən məqamlardan biri də o idi ki, Moskva bununla Ankaraya ilə yaxınlaşmaqda davam edən Bakını da xəbərdar etmək istəyinə düşə bilərdi. Lakin analitiklər səfərin uzaq tarixə təxirə salınmayacağını proqnoz etmişdilər. Bu da məntiqli idi, çünki əks halda, iki qardaş və müttəfiq dövlətin xarici təsirlərə, terror hədəsinə həqiqətən həssas və zəif olması qənaəti güclənə, ordaq Türk düşmənləri daha da şirnikləndirə bilər (di).

Bəs bu dəfə səfər hansı şərtlərə təsadüf edir və həmin şərtlərdən dolayı Azərbaycanın görüşlərin gündəliyinə ciddi düzəlişlər mümkündürmü? Suala cavab tapmaq üçün ən əvvəl Bakı-Ankara, Ankara-Moskva və Bakı-Moskva münasibətlərinin mövcud xarakterinə bir daha diqqət yönəlmək lazım gəlir.

Artıq əminliklə söyləmək olar ki, Ərdoğanın səfərinin təxirə salınmasına gətirən Ankaradakı müdhiş və xain terror aktı Bakı-Ankara münasibətlərinin səviyyəsinə neqativ təsir etməyib. Tam tərsinə, iki qardaş ölkə arasında əlaqələr ənənəvi axarında - yüksələn xətlə davam edir.

Bunu azı, iki yeni faktdan aydın görmək olar: biri Bakıda Türkiyənin də qatıldığı və Rusiyadan yan keçən, iştirakçı ölkələrin milli təhlükəsizliyinə xidmət edən Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinə dair 2-ci böyük toplantının uğurla reallaşması və orada Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin, Türkiyə yetkililərinin iştirak və çıxış etməsidir.

İkinci mühüm detal odur ki, prezident R.T.Ərdoğanın budəfəki səfəri iki qardaş ölkənin hazırda Konyada davam edən (martın 27-də bitəcək) birgə hərbi təlimlər dövrünə təsadüf edir. Bu təlimlər isə səfər öncəsi Türkiyə və Azərbaycanın orta-

Ərdoğanın Bakı səfəri başlayır - kritik gözləntilər

Türkiyə lideri mühüm mesajlarla gəlir; Kremlə ünvanlı barış çağırışları da istisna deyil, çünki...; bir gecikmiş rəsmi ziyarətin pərdəarxasında daha nələr ola bilər?..

düşmənlərə ünvanlandığı ciddi bir mesaj, "əzələ nümayiş"dir və bu mesajın siyasi davamını yəqin ki, Bakı (və ya Gəncə) görüşləri zamanı görə biləcəyik.

Ankara-Moskva münasibətlərinin hazırkı durumuna gəlincə, qarşdakı səfər ərəfəsində Rusiya Türkiyəyə qarşı ritorikası bir qədər yumşaltmış kimi görünür. Söhbət öncəliklə ötən həftəsonu Dövlət Dumasının və Rusiya hökumətinin (Ali Məhkəmənin) saxta erməni soyqırımını tanımağa görə cəza nəzərdə tutan qanun layihəsini geri qaytarmasından, müzakirəyə hər hansı lüzum görməməsindən, bəlliliklə də antitürk qüvvələrinin təşəbbüsünün fiasco olmasından gedir. Yada salaq ki, təyyarə insidentindən cəmi bir gün sonra - ötən il noyabrın 25-də irəli sürülən təşəbbüsün müəllifləri Rusiyanın "Ədalətli Rusiya" partiyasının sədri Sergey Mironov və onun üzvü, Dumanın vitse-spikeri Nikolay Leviçev idilər.

Rusiyanın bu qərarını bir sıra təhlilçilər Kremlin gərgin münasibətlərdə olduğu Ankaraya qarşı xoşməramlı jesti və münasibətləri bərpə etmək istəyinin təzahürü kimi qiymətləndirir. Bəzi rusiyalı analitiklərə görə isə, Moskva əlaqələrin daha da pisləşməsinə arzulamır və uzağı, Suriya böhranı yoluna qoyulandan sonra münasibətlər yenidən öz normal məcrasına qayıdacaq.

Bu arada iki ölkənin müvafiq dövlət qurumlarının terrorla birgə mübarizə yönündə əməkdaşlığı gücləndirməsi haqda da xəbər yayılıb. Həmçinin, Rusiyanın "Türk axını" layihəsini dirçəltmək yönündə təşəbbüsləri artırmaq söyləri müşahidə edilməkdədir. Sözügedən qaz kəməri layihəsi isə yalnız Anka-

ra-Moskva münasibətləri tam qaydaya düşdükdən sonra yeni nəfəs qazana bilər.

Türkiyəyə ünvanlı daha bir pozitiv jest kimi bir neçə gün qabaq Rusiya XİN-in qardaş ölkəyə elədiyi təklifi saymaq olar. Belə ki, XİN sözcüsü Mariya Zaxarova ənənəvi kəskin ləksikondan fərqli tonda Ankaranı Türkiyə-Suriya sərhədinə beynəlxalq müşahidəçilər dəvət etməyə çağıraraq deyib: "Rəsmi Ankaraya Suriyaya gedən yük maşınlarının yoxlanılması üçün sərhəd-keçid məntəqələrinə beynəlxalq müşahidəçiləri dəvət etməlidir. Yalnız belə olan halda Türkiyə ilə bağlı yayılan əsassız məlumatlara son qoyula bilər. Çox istərdik ki, Türkiyə bu təklifimizə münasibət bildirsən" - bildirib Zaxarova.

Əlbəttə ki, Azərbaycan 1 nömrəli təbii müttəfiqi Türkiyə ilə strateji tərəfdaşı Rusiya arasında münasibətlərin böhranlı olmasında maraqlı deyil. Moskva və Ankaranın özü də daha çox Putin-Ərdoğan şəxsi münasibətlərindən qaynaqlanan gərginliyin götürülməsini istədi. Hələlikse, rəsmi Bakı hamıdan çox vəziyyətin girovudur və müəkkəb seçim qarşısındadır.

Bu mənada saxta soyqırımı inkara görə cəza nəzərdə tutan səhəndin Rusiya parlamentinin aşağı palatası, hökumət və Ali Məhkəmə tərəfindən rədd edilməsi şimal qonşumuzun Türkiyə ilə yanaşı, Azərbaycana qarşı da xoşməramlı mesajdır, Kremlin Bakı ilə də əlaqələrə verdiyi önəmin təzahürüdür.

Bu önəmli təxminən iki həftə öncə Rusiyanın iki yüksək çinli məmurunun (baş nazirin müavini, hərbi sahəni kurasiya edən Dmitri Roqozin və XİN başçısının müavini Qriqori Ka-

rasinin) ard-arda Bakıya etdikləri səfərlərdən və prezident Putinin öz azərbaycanlı həmkarı İlham Əliyevə iki gündə iki dəfə telefon açmasından bir daha görmək olardı.

Ərdoğanın qarşdakı kritik səfəri Putinin telefon zəngləri və rus emissarlarının Bakı səfərlərindən az sonraya düşəcək ki, bu da səfərinin yekunlarına, Azərbaycandan veriləcək mesajların məzmununa yəqin ki, təsirsiz ötürülməyəcək. Hər halda həmin zənglər və səfərlər zamanı konkret nəyin müzakirə olunduğu deqiqliyi ilə yalnız Azərbaycan prezidentinə bəllidir.

Bakıdan (və ya Gəncədən) veriləcək mesajlar isə sövq-təbii Dağlıq Qarabağ məsələsinin həll perspektivinə də əlavə işıq sala bilər. Onu da diqqətdən qaçıрмаq olmaz ki, ilham Əliyev martın axırında prezident Barak Obamanın dəvəti ilə ABŞ-a yollanacaq. Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan da Ankaranın özü də Ərdoğanın apreldə deyil, məhz indi Azərbaycana gəlmək qərarı verməsinin bir motivi də ola bilər - son dəfə əqrəbləri tutuşdurmaq istəyi.

Bu və digər səbəblərdən səfər istər Rusiya, istərsə də ABŞ və Avropada diqqətlə izlənəcək. Ərdoğanın ziyarətinə maraqlı əslində indi daha çoxdur, nəinki ötən ay. Həm də o səbəbə ki, ötən müddətdə Suriya böhranının həllində bir hərəkatlılıq sezişməkdədir.

Sonda əlavə edək ki, Türkiyə lideri sonuncu dəfə ötən ilin iyununda - I Avropa Oyunlarının açılış mərasimində iştirak üçün Bakıda olmuş, burada Vladimir Putinlə də bir araya gəlmişdi.

Kəçmiş sovet kəşfiyyatçısı, hazırda Amerikada maliyyə analitiki qismində çalışan Yuri Şvetsin ötən həftə Azərbaycanın iki hökumət üzvü - maliyyə naziri Samir Şərifov və xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfovla bağlı açıqlamaları ölkə gündəminin bir nömrəli müzakirə mövzusu olaraq qalır. Ukraynanın "Qordon" nəşrinə geniş müsahibəsində Putinin tələbə yoldaşının Şərifovu açıq şəkildə "üçqat agent" olmaqda ittiham etməsi şok effekti verdi.

Ekspertlərin Şvetsin iddialarına münasibətləri birmənalı deyil. Əksəriyyət bu müsahibənin Azərbaycanda çoxdandır gözlənilən baş nazir postu ilə bağlı ortaya çıxdığı qənaətdədir. Məhz bu səbəbdən müsahibənin indi təsadüf etməsində rus hakim dairələrinin əlaqələrinin olduğu iddia edilir. Yeni hər vaxt Rusiya tərəfinin Şərifovu baş nazir postunda görmək istəmədiyi qeyd olunur...

Sual doğuran məsələlərdən biri də Şvetslə bağlıdır. Onun Amerikada çalışdığı məlumdur. Ekspertlər izi azdırmaq üçün Rusiyanın bu şəxsi ələ aldığı, ondan istifadə etdiyini, onun dili ilə hətta xarici işlər naziri Sergey Lavrovu da hədəf nöqtəsinə çıxardığını iddia edirlər. Amma görünən odur ki, əksəriyyət Azərbaycanda olası baş nazir dəyişikli-

Müxalif liderlər haqda da "agentdir" iddiası ortaya çıxa bilər

Pənah Hüseyn: "Bu cür məsələləri istisna etmək olmaz"

yi ehtimalının üzərində daha çox dayanır.

Müxalif düşürgəsi də artıq agent qalmaqlı hadisəsinə münasibətini ifadə edib. Müxalifet hakimiyyəti bu məsələnin üzərinə ciddi şəkildə getməyə, deyilənlərin doğru olub-olmadığı barədə cəmiyyətə məlumat verməyə çağırır.

Bəs, Yuri Şvetsin açıqlamasına bənzər açıqlamanın hansı-

sa müxalif partiya liderləri barədə də verilməsi mümkündürmü? "Filan müxalif partiyanın lideri ikiqat, üçqat agent olub və ya agentlik edir" tipli açıqlamalar ortaya çıxa bilərmi?

Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseyn bildirdi ki, müxalifet barəsində zaman-zaman bu mövzuda söhbətlər gedib. Bu cür məsələləri heç cür istisna etmək olmaz.

Nəzəri baxımdan bu cür halların olması tamamilə mümkündür: "Amma bu tipli məsələlər barədə açıqlamaları adətən rəsmi vermirlər. Keçmiş sovet agentinin verdiyi son açıqlama da qeyri-rəsmidir. Qeyri-rəsmi açıqlamalar isə ortaya sübutlar qoyulmadıqca ciddi suallar, şübhələr yaradır. Müxalifet barəsində də hansısa açıqlamanın olmasını istisna etmək olmaz. Hər bir halda bu məsələyə ümumi siyasi kontekstdə, həm də dəlillərin, sübutların mötəbərliyi baxımından yanaşmaq lazımdır.

Belə açıqlamalar istənilən halda vəzifəli şəxsi, siyasi lideri çox ağır dövlət cinayətdə ittiham etməkdir. Azərbaycan Respublikasının qanunlarına görə xarici kəşfiyyat orqanlarına işləmək ən ağır, vətəne xəyanət kimi xarakterizə olunan cinayətdir".

Qeyd edək ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra AXC-Müsavat iqtidarının zamanında DTK arxivlərinin açılması təklifləri irəli sürülmüşdü. Bəzi ekspertlər iddia edir ki, bu təkliflər qəbul edilsəydi hər kəsin keçmişini aydınlaşdırmaq və bugünkü problemlər də yaşanmayacaqdı.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Dərbənd bazarına qoz-fındıq ardınca

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

● zmirde olarkən öyrəndim ki, bu cənnət guşədə ən çox mülk alanlar sırasında azərbaycanlılar öndədir. Aralıq dənizinin sahilində qərar tutan, Türkiyənin üçüncü böyük şəhərinin ucqarlarında mənzillərin qiyməti 150-200 min arasındadır. Son vaxtlar burada ev alan azərbaycanlıların sayı çoxaldığından qiymətlər də artıb.

Biz hara gediriksə, ölkəmizdəki qiymət siyasətini də ora daşıyıq, bahalıq yaradıq. Görünən budur ki, son zamanların sıxıntılı, maliyyə problemləri imkanlı adamları daha çox xaricə yatırım qoymağa sövq edir. Biz bununla hara gedirik? Məgər günün birində Azərbaycandan kütləvi şəkildə köçüb getməyimi düşünürük, hara daşırıq belə?

Təbii ki, burada mövcud şərtlər, obyektiv səbəblər də öz rolunu oynayır. Yeni əgər Bakının mərkəzində məmur kefi istədiyi zaman istənilən şəxsin evinə başına uçura bilirsə, təbii ki, adamlar daha güvənli ünvan arayacaq. Halbuki, Konstitusiyada mülkiyyət hüququ toxunulmazdır...

Azərbaycanın pulu tək qardaş Türkiyəyə yatırılırdı, nə vardı ki. Hansı ölkəni aradırsan, oradan azərbaycanlı iş adamının səsi-sədası gəlir. Rusiyadakı vəziyyət belli. Ele sonuncu hadisə iki gün bundan əvvəl oldu, gənc azərbaycanlı iş adamını öldürdülər. Qazaxıstan, Rumıniya, Monteneqro, Ukrayna... kimi onlarla ölkə var ki, azərbaycanlılar oraya yatırım qoyub, vəsait xərcləyib, rahat şəkildə də yaşayırlar.

2015-ci ildə Azərbaycan Gürcüstan iqtisadiyyatına 542 milyon dollarlıq sərmayə yatırır və xarici investorlar arasında birincilik qazanıb. İkinci yerdə 198 milyon dollarla Birləşmiş Krallıq dayanır. Görürsünüzmü, hətta "pullarını baltla kəsməyən" ərəb şeyxləri də bizimkilərlə müqayisədə geridə qalır.

Digər sahələrdəki statistika da təəssüf doğurur. Hər il Gürcüstana azı 1 milyon azərbaycanlı turist gəlir. Bu ölkəyə yollanan turistlərin sayına görə də Azərbaycan ilk üçlüyə daxildir. Əhalisinin sayı 80 milyona çatan Türkiyədən Gürcüstana 1,5 milyon turist gəlir. Azərbaycanın isə hər 9 nəfərindən biri qonşu ölkəni ziyarət edir. Gəlib indi görək il ərzində neçə gürcü Azərbaycana gəzmək üçün gəlir?

"Son aylar ərzində Azərbaycana gələn xarici turistlərin sayında azalma müşahidə olunur". Bunu mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayev demişdi. Hələ xeyli müddət öncə demişdi ki, İran və Gürcüstandan Azərbaycana gələnlərin sayının təxminən 3-4% azalır.

Bununla hara gedirik? Varlılarımız pullarını xaricə yatırır, xəstələrimiz qonşu ölkələrə dava-dərtin ardınca gəlir, dincəlmək istəyənlərimiz xaricə üz tutur, beləcə xaricə valyuta axını prosesi gedir. Əvazində nə qazanırıq? Bütçə kəsiri, boş qalan otellər, ağzı günə dayanan istirahət mərkəzləri...

Xarici ölkə vətəndaşlarının Azərbaycana yolunu kəsən səbəblər müxtəlifdir. Ölkə rəhbərliyi də açıq şəkildə etiraf edirsə ki, ölkədə korrupsiya, rüşvətxorluq, biznesə müdaxilə, sahibkarların fəaliyyətinə əngəllər, inhisarçılıq, gömrükdəki süni əngəllər var, o halda hansı xarici iş adamı bura pul qoymaq istəyər?

İllərdir Türkiyə və İran birtərəfli qaydada vizalı rejimi aradan qaldırırsa da, biz hələ ki, analoji qərar verməyə tələsmirik. Hansı ki, qonşu Gürcüstan bu məsələdə də bizi qabaqladı, qonşularımız nəinki adı çəkilən ölkələrə, hətta Avropaya vizasız gedib-gələcəklər. Avropa Şurası və Avropa Parlamenti bizə tənqidlər yağdırdığı bir dövərdə Gürcüstan vətəndaşlarının Şengen bölgəsinə 90 günlük səfər üçün vizasız gəlmələrinə razılıq verib.

Siyasi və iqtisadi islahatların sürətləndirmək, siyasi məhbub məsələsini birdəfəlik qapatmaq, xaricilərin ölkəyə gəlişini stimullaşdırmaq addımlarını çəşidlərini artırmaq, inhisarın kökünü birdəfəlik kəsmək lazımdır ki, pullarımızın sorağını xaricdən almayaq, əksinə, Azərbaycan turizm və investisiya üçün ən uyğun ölkələr sırasında qərar tutsun. O zaman nə neftə ehtiyacımız olacaq, nə qaza.

Dağıstan mətbuatı yazır Azərbaycanın şimal rayonlarının sakinlərinin ərzaq almaq üçün kütləvi şəkildə Dərbənd bazarına üz tutur. Səbəb sadədir: Dərbənd bazarında qoz-fındığın qiyməti Bakıdakı yarmarkalarla müqayisədə qat-qat ucuzdur. Qərb bölgəsinin əhalisi Gürcüstana, cənub bölgəsinin camaatı da İran bazarına gedir Novruz süfrəsini hazırlamaq üçün. Əslində şərhə ehtiyac yoxdur. İş adamı Monteneqroya pul qoyan ölkənin kasıb-kusubu bayramlıq üçün Dərbənd, Tiflis, Təbriz bazarına üz tutur təbii ki...

Azad seçkidə Azərbaycan da "Tramp problemi" ilə üzləşə bilər

Keçmiş MSK üzvü: "Nizami Süleymanov məhz populist çıxışlarının hesabına seçkilərdə 35 faiz səs toplaya bilmişdi..."

ABŞ-da prezidentliyə iddialı respublikaçı Donald Trampın populist çıxışları ayrı-ayrı ştatlarda yüksək səs qazanmasına gətirib çıxarmaqdadır. Ehtimallara görə, Respublikaçılar Partiyasının prezidentliyə namizədi Tramp ola bilər.

Lakin Tramp respublikaçılar və cəmiyyət üçün problem kimi görünməkdədir. Bir sıra siyasi ekspertlərin fikrincə, respublikaçıları ələ həddə çatdırıb ki, artıq seçkidə qələbə haqqında düşünən yoxdur, noyabrda demokratlar üçün bəlkə də ən rahat seçkilərdən biri olacaq. Respublikaçı elita - Konqresin Nümayəndələr Palatasının sədri Rayan, Senatdakı çoxluğun lideri Makkonnel və digər bir araya gələrək Trampın

qarşısını necə almağın yollarını müzakirə ediblər. İri biznes Tramp əleyhinə reklam kampaniyalarına əlavə vəsait ayırmağa qərar verib.

Hər bir halda ABŞ-da başlanan budəfəki seçki kampaniyası populist çıxışlarla hətta ABŞ cəmiyyəti kimi ayıq cəmiyyəti də kifayət qədər ələ almağın mümkün olduğunu ortaya çıxardı. ABŞ və dünya bu gün populist Tramp faktoru qarşısında qalıb.

Gülağa Aslanlı

canda da bir çox vaxtlarda müəyyən rol oynayır: "Misal olaraq deyim ki, Azərbaycanda ilk demokratik seçki olan 1992-ci il 7

iyun prezident seçkilərində əvvəllər siyasətçi kimi tanınmayan, arxasında heç bir ciddi siyasi təşkilat dayanmayan Nizami Süleymanov təxminən 35 faiz səs qazanmışdı. Nizami Süleymanov məhz populist çıxışlarının hesabına arxasında AXC kimi güclü təşkilat dayanan Əbülfəz Elçibəy kimi çox böyük nüfuzlu maliyyəsi liderlə seçki mübarizəsində bu qədər yüksək səs toplaya bilmişdi. Odur ki, populist çıxışların seçkilərdə seçiciyə təsirinin olmadığını demək yanlış olardı. Bu amilin müəyyən rolunu var. Müəyyən təbəqələrə bu cür çıxışların təsiri olur. Bundan sonra da belə olacaq. Gələcəkdə də prezident seçkilərində populist çıxışlarla ortaya çıxan namizədlərin olması mümkündür. Ancaq bu yolla müəyyən qədər səs toplamaq olar, prezident seçilməyə yetərli sayda səs toplamaq isə mümkün deyil. Azərbaycanda populist çıxışlarla seçkini udmaq inandırıcı deyil. Cəmiyyətin heç də böyük kəsimi ölkənin taleyini populist siyasətçiyə etibar etməz".

"Populist birisinin ölkənin rəhbəri olması həmin ölkə üçün nə vəd edər" sualına G.Aslanlı belə cavab verdi: "Baxır hansı ölkədir. ABŞ kimi ölkə üçün bunun fəsadlarının olması gözlənilir. Çünki ABŞ-ın siyasi sistemi elə formalaşmış ki, prezident hüdsuz səlahiyyətlərə malik deyil. Orada populist çıxışlara meyil edən şəxs də prezident olanda ölkənin siyasətini ciddi dəyişmək imkanına malik deyil. Populizmə meyil edən, qeyri-rəal bəyanatlarla özünə dəstək qazanmaq verdiyi olan siyasətçinin ölkə rəhbəri olması Azərbaycan kimi hələ oturmamış ölkələr üçün təhlükəlidir".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Ümidverici yevlaxlı gənc

Samir SARI

Sosial şəbəkədə "Analoqsuz Yevlax yaltağı" adı qoyulmuş bir video paylaşılıb. Düzdür, adamın eti tökülür deyə, sona qədər baxmaq olmur, amma baxıla bilən hissəsi yaxşıdır.

Əslində bu silsilədən olan başqa videolar da var: "Zaqatala yaltağı", "Gəncə yaltağı" və sair. Sıralamaya qalsa, gərək A.-dan, Abşerondan da Z.-yə, Zərdaba qədər bütün rayonların adını çəkək. Çünki, oxumuş adamlar demişkən, bu elə bir trenddir ki, heç bir rayon kənarında qalmayıb. Ötən il bu vaxtlar Avropa Oyunlarının məşəlini təntənəli şəkildə rayon-rayon gəzdirdikləri kimi, dövlət başçısının hər rayona gəlişi zamanı da mütləq belə bir adam tapıb ortaya çıxarırlar və o adam (əsasən gənclər və qadınlar seçilir) rayon camaatı adından rəhbərliyə xoş sözlər ünvanlayır, onlara xalqın arzu-diləklərini, xoş güzəranə görə camaatın minnətdarlığını çatdırır.

Sadəcə, bu cür "rayon camaatı adından danışan ziyalı-zəhmətkeş"lərin içində öz işini istedadla, yaradıcılıqla görənələr, bir də tapşırılmış işi lazımcına icra edə bilməyənlər var. Elələri olur ki, rayon rəhbərlərinin öncədən təlimatlandırılan kimi hərəkət edir, onların əzbərlətdikləri mətni istedadsız qiraət ustaları kimi hüdüleyib tökür. Baxırsan, sənətkarlıq, virtuozluq sifirini altındadır.

Amma elələri də var ki, mətne özlərindən hər hansı bir əlavə (bu, arzuolunan deyil, xətası çıxma bilər) etməsələr də, göz ifadəsi, ağız-burun-qaş jestləri ilə, səs tembri ilə hazır mətne estetiklik verir, onu tamaşaçılar üçün daha baxımlı və yaddaqalan edə bilirlər.

"Analoqsuz Yevlax yaltağı" adlı videoada görünən adam məhz bu cür istedadlı gənclərdən biridir. Görünür, videonu hazırlayanlar onun performansını nəzərə alaraq videokadrın adını o cür qoyublar, hesab ediblər ki, bu çıxışın analoqu yoxdur.

Gerçəkden də sözə ilk başladığı andan adamın sifətində elə bir ifadə var ki, sanasan, uzun illərdən sonra əsgər yoldaşı onun xeyir işinə gəlib. Özü də bu yoldaş vaxtilə onun həyatını xilas edib, ona görə də bunun ona bir can borcu, əbədi minnətdarlığı var. İndi bu da 150 qram mey udandan sonra onu qohumlarına təqdim edir. Gülümsər çöhrə ilə irad edilən söhbətdəki nostalji, həzinlik, mütəəssirlik, səmimi minnətdarlıq ifadəsi o qədərdir yeni.

Hələ səs tembri... Adam birbaşa re notunda başlayıb, sona qədər də o cür davam edir, səsini nə alçaldır, nə qaldırır. Elə çıxışçılar var ki, danışdıqca həyəcanlanırlar, startda səsləri çıxmır, amma axırda çığıra-çığıra danışirlar, öz alqış və minnətdarlıqlarını yüksək ruhi həyəcan vəziyyətində çatdırırlar.

Elə olmaz. Hər işin bir qaydası var. Etiraz bildirəcəyin səslə alqış edə bilməzsən. Lya və sidə izhar edilən iltifatı Allah kəssin. Mədhıyəninki pəs notlardır. Sevgi ifadə edəcəksən, nə qışqırırsan? Yox, bir "Mənsuriyyə" oxu. Mayədə başlamalısan, o cür də davam etməlisən.

Videoada görünən yevlaxlı qardaş səstənzimləmə texnikasını da, mimik jestlər kompozisiyasını da düzgün müəyyən edib. Heç yaşına uyğun deyil, amma o, bunu bacarıb. Bu cür idarə olunan səmimi yaltaqlığı adətən yaşı 45-60 arasında olan təcrübəli yoldaşlar edə bilirlər. Bu işdə onlara, necə deyirlər, illərin təcrübəsi kömək edir. Bu baxımdan yevlaxlı qardaşın debütü uğurlu alınmış. Bu, ilk mahnısı hitə çevrilən müğənninin bir ayın içində populyar olması kimi bir şeydir.

Gəncin dilə gətirdiyi sözlərə gəlincə... yeni bir şey yoxdur. Tikinti-quruculuq, atalığı qayğısı-diqqəti, rayon camaatının ellikcə minnətdarlığı və sair. Heç onun dünyanın hansısa ölkəsində son on ildə bizdəki qədər tərəqqi olmasına inanmadığına dair dedikləri də yeni şey deyil, bu "iqtisadi inkişaf templerinə görə dünyanın ən öndə olan üç ölkəsindən biriyi" paraqrafındandır.

Əslində mərdiməzarlığa qalsa, "son on ildəki tərəqqi" söhbətinə görə yevlaxlı gənci dolaşdırmaq olar. Məsələn, demək olar ki, qardaş, indi sən nə demək istəyirsən, son on ildə tərəqqi olub, lap yaxşı, bəs ondan əvvəl tənəzzül varmı? Son 23 ildə hakimiyyətdə eyni adamların olduğunu nəzərə alanda bu, siyasi səhvdir. Belə çıxır ki, 13 il pis işləyəndən sonra başlayıblar yaxşı işləməyə. Vallahi, Stalinin vaxtında bu adamı bu sözlərə görə tutub damlayardılar.

Yaxşı ki, hazırda belə incəliklərə fikir verən yoxdur. Yoxsa bu cür ümidverici gənci vaxtsız itirərdik. Amma biz onları gələcəkdə parlamentdə, müxtəlif yaxşı vəzifələrdə görə bilərik.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin təşkil etdiyi bayram yarmarkaları dünyadan etibarən fəaliyyətə başlayıb. Martın 20-dək davam edəcək yarmarkalar Bakı şəhərinin müxtəlif rayonlarında, Sumqayıt şəhərində və Abşeron rayonu ərazisində təşkil olunub.

Musavat.com-un müxbiri Xətai rayonunda - "Bakı" kinoteatrının yaxınlığındakı yarmarkaya baş çəkərək, ilk günün durumunu işıqlandırdı.

Bir neçə saat öncə açılmasına baxmayaraq, yarmarkada alıcı əlindən tərpenmək mümkün deyildi. Yaxınlıqda yaşayan sakinlər, eləcə də ətraf qəsəbələrdən gələnlər əllərinə zənbillərini alaraq bazara üz tutublar. Deyirlər ki, indidən bayram bazarlığını etməyə çalışırlar. Ona görə ki, bayram yaxınlaşdıqca qiymətlər daha da qalxacaq. Satıcılar da alıcılıqdan razı görünür.

Lakin əhali daha ucuz məhsul almaq arzusu ilə yarmarkalara üz tutsa da, qiymətlər bazarlardakından bir elə fərqlənir. Yalnız quru meyvələrin marketlərdəki qiyməti ilə müqayisədə burada qiymətlər xeyli ucuzdur.

Novruz xonçasının əsas bəzəyi olan qərzəklili fındığın kiloqramı 4-6 manata, qozun kiloqramı 4-5, şabalıd 6 manatdır. Bazarda qoz və fındıq ləpələrinin qiyməti isə 11 manatdan başlayır. Ən bahalı ləpə isə 14 manatdır. Yalnız Ordubad ləpəsi 18 manata təklif olunur. Satıcılar Ordubad məhsullarının keyfiyyətə üstün olduğunu deyirlər. Badam ləpəsinin kiloqramı 20 manatdan başlayır. Quru meyvələrdən qaysının kiloqramı 8.5-9 manat, iydənin, innabın kiloqramı 4 manat, qurudulmuş xurma 5 manat, gavalı quru su 7 manat, kişmiş 5 manatdır. Satıcılar da etiraf edir ki, ötən il müqayisədə bu il qiymətlər bahadır. Səbəb isə quru meyvələrin xaricdən gətirilməsi və manatın devalvasiyasıdır.

Əvvəllər alma ən kasıb ailə üçün də əlçatan, banan isə əlçatmaz meyvə hesab olunurdu. Lakin artıq bazarlarda alma bahalaşaraq, banan çatmaq üzrədir. Bazardakı almaların yerli məhsul olduğunu nəzərə alsaq, bu durumun səbəbləri olduqca maraqlıdır. Ən ucuz almanın kiloqramı 1 manatdır. Təbii ki, keyfiyyətsiz olduğundan alıcılar bu almaya yaxın durmur. Normal almanın qiyməti 1.5 manatdan başlayır, 3 manata kimi qal-

Bakıda Novruz yarmarkaları fəaliyyətə başladı

Bazarlıq etməyə tələsin, qiymətlər qalxacaq!..

xır. Banan isə 2.3 manata enib.

Alıcıları ən çox narazı salan da almanın bahalıdır. Gündəlik ərzaq səbətinin əsas meyvəsi olan alma indi əvvəlkindən 3-4 dəfə bahadır. Satıcılar bahalaşmanın səbəbini bu il məhsuldarlığın az olması ilə əlaqələndirir: "Əgər hər il alma bağlarının hər hektarından 200 yeşik alma yığılırdısa, bu il 100 yeşik yığılıb".

Qubadan olan və öz məhsulu bazara çıxaran fermer isə deyir ki, məhsuldarlığın az olmasının səbəbi suvarma üçün suyun olmamasıdır: "Əvvəllər bizim Xudyal çayımız var idi və o gedib Xəzər dənizinə tökülürdü. İndi Qubadan aşağı gedib çatmır. Həmin su birbaşa Xaçmaz bağlarına kimi gedib çatırdı və bu çayın suyu ilə bağları sulayırdılar. Həm alma keyfiyyətli olurdu, həm də böyük olurdu. Hazırda

Quba rayonunda su problemi var. Bundan başqa bağçılıqda istifadə olunan dərmanların da qiyməti bahalaşmış. Təkcə gübrə deyil, ağacın bellənməsi, qaşınmasıdır. Dərmanların da keyfiyyəti aşağıdır. Eyni dərman Gürcüstana, Rusiyaya keyfiyyətli gəlir, bizə isə keyfiyyətsiz gəlir. Bahalaşmanın bir səbəbi də odur ki, sezon bitir, məhsul azalıb".

Tərəvəzlərdən kartofun kiloqramı 60 qəpik- 1 manat arasında dəyişir, soğan 60 qəpik, badımcanın kiloqramı 2.5 manat, qabaq 3 manat, bibərin kiloqramı 5 manat, kələm 40 qəpik, kök 70 qəpiyədir. Xiyarın kiloqramı isə 1.5-2 manatdır.

Pomidorun qiyməti 1 manata enib. Bazarda kiloqramı 50 qəpiyə olan pomidora da rast gəlmək mümkündür. Satıcılar bunun Rusiyadan qayıdan pomidorlar olduğunu deyirlər. Belə ki, Ru-

siya ilə Azərbaycan arasında yaranan pomidor qalmaqalı, yerli məhsulların Türkiyə pomidoru adı ilə geri qaytarılmasından sonra həmin məhsullar Bakı bazarlarına gətirilib və artıq vaxtı keçmiş sayılır.

Əsasən İrandan gətirilən ədviyyatların qiymətində artım var. İstiot, sankök, cırə, razıyana, darçın, hil və digər ədviyyatlar 1 manatdan 1.5 manata qalxıb.

Qəssabxanalarda hazırda kiloqramı 8 manata satılan mal ətinə yarmarkadan 5.5 manata almaq mümkündür. Qoyun ətinin kiloqramı isə 6 manatdır. Alıcılar da deyir ki, faktiki olaraq ət bazarından ucuzdur. Lakin bəzi alıcılar yarmarkada satılan ətlərin yaşlı heyvanların eti olduğunu, bu səbəbdən ucuz satıldığını deyirlər. Satıcılar isə bu iddiaları rədd edir.

Bayram süfrəsinin olmazsa-olmazı sayılan balıq məhsulları da bahalaşmış. Çəki balığının kiloqramı 4 manat, xanı balığı 5 manat, kütüm balığının kiloqramı 7 manat, forelin kiloqramı isə 10 manata təklif olunur. Quş ətinin qiyməti də orta hesabla 3 manatdır. Yumurtanın qiyməti isə 10 qəpikdən başlayır, 14 qəpiyə qədər yüksəlir.

Yarmarkadakı ənənəvi problem qalmaqdadır. Əksər satıcılar məhsulların üzərinə qiymət kağızlarını vurmamaları üçün, hər alıcıya istədikləri qiyməti deyirlər. Biz müşahidə apardığımız zaman da satıcıların ayrı-ayrı müştərilərə müxtəlif qiymətlər dediklərinin şahidi olduq.

Başqa bir nüans isə bazarda bəzi yerlərə görə icra hakimiyyəti tərəfindən satıcılardan pul alınmasıdır. Bunu satıcılar da bizimlə söhbətdə etiraf etdilər. Belə ki, uzunluğu az qala 1 kilometr çatan bazarın bir hissəsi qapalı, bir hissəsi isə açıq havadadır. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin təşkil etdiyi qapalı yarmarkada yerlər pulsuzdur. Lakin bayırda, açıq havada məhsulların satılardan bunun müqabilində ödəniş tələb olunur.

Onu da qeyd edək ki, vətəndaşlar bayram bazarlığı üçün tələsməlidir. Çünki satıcılar da etiraf edir ki, 2-3 günə qiymətlər artacaq. Xüsusən də, qoz-fındıq, quru meyvələr və yumurtanın bahalaşacağı gözlənilir.

■ Nərgiz LİFTİYEVA
■ Fotolar müəllifindir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

İşğalçı Ermənistanın prezidenti Serj Sərkisyanın ötən həftə Moskvaya elədiyi səfər Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı bəzi prinsiplər məqamları yenidən diqqət mərkəzinə gətirdi. Əvvəla, səfər zamanı təmas xəttində yaşanan hərbi eskalasiya Kremlin konfliktlə barmağının nə dərəcədə güclü olduğunu və Moskvanın İrəvanın arxasında möhkəm dayandığını növbəti dəfə nümayiş etdirdi. İkincisi və daha önəmlisi, Moskvanın ixtilafının həllində maraqlı olmadığını göstərdi.

“Rusiya Ermənistan və Azərbaycanın əvəzinə münaqişəni həll edə bilməz”. Bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov Putin-Sərkisyan görüşünün yekunlarını şərh edərkən söyləyib. “Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli beynəlxalq vasitəçilər tərəfindən deyil, yalnız onun iştirakçıları tərəfindən tapıla bilər. Bununla yanaşı, Rusiya münaqişənin həllinə yardım etmək üçün beynəlxalq formatlarda ardıcıl işlər görür” - qeyd edib Putinin sözcüsü.

“Bu, hansısa birdəfəlik şey deyil, ardıcıl xətdir. Lakin münaqişə ilə bağlı yekun qərar yalnız münaqişənin iştirakçıları tərəfindən verilə bilər. Nə beynəlxalq vasitəçilər, nə də Rusiya Ermənistan və Azərbaycanın əvəzinə münaqişəni nizamlaya bilməz”, - deyərək əlavə edib Peskov.

Bu açıqlamada əslində

qeyri-adi, konstruktiv heç nə yoxdur. Rusiya illərdir eyni yanaşmanı sərgiləyir. Bu yanaşmanın gerçək anlamı isə odur ki, Kremlin problemi həll etmək üçün ciddi səy göstərməyə hazırlaşmır, onun yoluna qoyulmasında maraqlı deyil. Çünki məntiqlə Azərbaycan və Ermənistan o vaxt bu münaqişəni özləri həll edə bilərdi ki, Azərbaycan kimi işğalçı ölkə də məsələdə müstəqil söz sahibi olardı.

Belə bir şey isə yoxdur, üfəqdə də gözlənilmir. İrəvanın yerinə konfliktlə əsas söz sahibi Moskvadır və bütün dünya bilir ki, satellit və forpost Ermənistan Rusiyanın izni olmadan Qarabağ məsələsində yarım addım da atmaz. Rusiya isə problemə bağlı həlledici rəqəblərə malikdir.

Bu mənada mətbuat katibinin “Beynəlxalq vasitəçilər və Rusiya Ermənistan və Azərbaycanın əvəzinə müna-

Qarabağ

və iqtisadi alyansı və tandemi ölkəmizə qarşı hər cür pis niyyətdə olan gücləri çəkirdirə bilərlər. Davam edən təlimlər bu mənada onların hamısına sanballı əzələ nümayişi və ciddi xəbərdarlıq mesajıdır ki, özlərini yığırsınlar.

Sevindirici haldır ki, Türkiyə son illər özü bir sıra silah növləri, ağır hərbi texnika və döyüş maşınları istehsal və ixrac etməyə başlayıb. Bu da sözsüz ki, onun artan hərbi qüdrətinin göstəricisidir. Çünki böyük dövlət həm də silah istehsalçısı və satıcısı statusuna malikdir.

Arzu edək ki, günün birində Azərbaycanın Rusiyadan silah-sursat və hərbi texnika almasına lüzum qalmasın və

Azərbaycan iki işğalçı ilə

“Üz-üzə - biri gerçək, biri virtual”

Kremlin mətbuat katibinin “Ermənistan və Azərbaycanın əvəzinə münaqişəni həll edə bilmərik” sözlərinin arxasındakı həqiqət; Qərb də təcavüzkara xristian təəssübkeşliyi göstərsə, onda Bakının bir çıxış yolu qalır...

qışəni nizamlaya bilməz” sözləri bilavasitə münaqişənin dalana dirənməsinə haqq qazandırmaqla yanaşı, Kremlin öz qeyri-konstruktivliyini ört-basdır etmək və siyasi riyakarlıq göstərmək cəhdindən savayı bir şey deyil. Peskovun açıqlaması eyni zamanda Moskvanın guya İrəvandan gizli şəkildə Bakı ilə Qarabağa dair hansısa separat anlaşma içində olmasından dolayı Ermənistanın narahatlığını aradan qaldırmağa yönəlib.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev də bir neçə dəfə

açıq bildirib ki, Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllini əngəlləyən əsas amil işğalçı Ermənistanın havadarlıq edən bəzi beynəlxalq güclərdir. Son global Bakı Forumunun bir çox nüfuzlu iştirakçıları və qonaqları, o sırada Ukraynanın keçmiş prezidenti Viktor Yuşçenko vurğuladılar ki, nəinki Qarabağ münaqişəsi, bütövlükdə postsovet məkanındakı münaqişələrin indiyədək həll olunmamasının əsas səbəbi onların arxasında Rusiyanın dayanmasıdır.

Bu məntiqdən çıxış etməsək, bir daha aydın olar ki,

Azərbaycanın və Gürcüstanın, Moldova və Ukraynanın ərazilərini işğal edən doğrudan da məhz Rusiyadır. Ancaq eğer Gürcüstan, Moldova və Ukrayna bir işğalçı ilə üz-üzə qalıbsa, Azərbaycan eyni vaxtda ikisi ilə qabaq-qəşərdir - Ermənistan (gerçək işğalçı) və Rusiya (virtual işğalçı).

Bizim vəziyyətimizi qəlizləşdirən aparıcı faktor da budur. Üstəlik, Qərb dünyası təcavüzkara xristian amilinə görə Ermənistanı gizli rəğbət bəsləyir. Belə vəziyyətdə ölkəmiz üçün bir çıxış yolu qalır: daha məqbul həll formatları axtarmaqla yanaşı, hərbi gücün təbiqi üçün əlverişli fürsət yetişənədək öz iqtisadi-hərbi qüdrətini durmadan artırmaq, dost-müttəfiqlərinin sayını çoxaltmaq.

Demək, Azərbaycanın qardaş ölkə, NATO üzvü Türkiyə ilə bütün sahələr, ələlxüsus da hərbi alanda əməkdaşlığı və yaxınlaşmanı gücləndirmək milli təhlükəsizliyimiz və ərazi bütövlüyümüzün təminatı baxımından heç vaxt olmadığı qədər böyük və strateji önəm daşıyır. Nə xoş ki, bu sərtlər yazılarda da iki ölkə arasında birgə hərbi təlimlər davam edirdi.

Başqa yol yox. Yalnız Türkiyə-Azərbaycan hərbi, siyasi

ordumuz öz hərbi parkını məhz Türkiyə hesabına komplektləşdirsin. İqtisadi fayda da o zaman Ermənistanın müttəfiqi Rusiyaya deyil, Azərbaycanın dost-müttəfiqi olan qardaş ölkəyə qalard.

Problemin dinc vasitələrlə həll perspektivinə gəlincə, ümid indi həm də BMT Təhlükəsizlik Şurasındakı islahatlara qalıb. Bu barədə Bakı Qlobal Forumunda danışan İSESKO-nun direktoru belə deyib: “İSESKO-nun erməni təcavüzü və Azərbaycanın 20% ərazilərini işğal ilə bağlı mövqeyi ondan ibarətdir ki, bu işğal qanunsuzdur, təşkilat buna qarşı çıxır. Beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanı bu ərazilərdən geri çəkməyə məcbur etməlidir. Çünki birincisi, bu, beynəlxalq qanunların pozulmasıdır, ikincisi də bu ərazilər Azərbaycanın əzəli torpaqlarıdır. Əgər BMT Təhlükəsizlik Şurasında islahatlar baş tutsa, bu, Azərbaycan ərazilərini işğalına dair qəbul olunan 4 qətnamənin icra edilməsinə imkan açar bilər”.

Amma problem də ondadır ki, BMT TŞ-dəki islahatlara ən çox ələ Rusiya müqavimət göstərir, maneə yaradır - qurumda veto hüququnun əlindən çıxacağından ehtiyatlandıqı üçün.

Erməni politoloqdan işğalçı ordu ilə bağlı acı etiraf

“Ermənistan hərbi məsələdə özünü çətin vəziyyətə salıb, regiondakı silahlanma yarışını udub...”

Igor Muradyan

“Ermənistanın hərbi sahədə uğurları çox şübhə-

lidir”. Bu barədə erməni politoloq İqor Muradyan deyib. Avropa ilə münasibətlər balansında Azərbaycanın və Ermənistanın yerinə həsr olunmuş məqaləsində o, uğurları dəfələrlə şişirtməyin ermənilərə xas adət olduğunu vurğulayıb.

“Rusiya ilə hərbi əməkdaşlıq çağdaş silahlı qüvvələr yaratmağa imkan vermədi, Rusiya ilə birtərəfli əməkdaşlıq üzündən çox sayda problemlər var. Er-

mənistan silahlı qüvvələri arxaik görünür, çağdaş müdafiə tələblərinə cavab vermir”, - deyərək Muradyan qeyd edib.

Onun fikrincə, Ermənistan hərbi məsələdə özünü çətin vəziyyətə salıb və bu, onun iqtisadi inkişafına, insan resurslarına uyğun deyil: “Ermənistan silahlı qüvvələri qarşısında duran öhdəliyi yerinə yetirməsi üçün 100 min şəxsi heyətə, xeyli artıq hərbi-hava və zirehli tank qüvvələrinə malik ol-

malıdır”.

İqor Muradyana görə, kəskin münaqişə şəraitində qalmış Ermənistan regiondakı silahlanma yarışını udur: “Bu işin öhdəsindən gəlmək üçün Ermənistan hərbi xərcləri iki dəfə artırmalıdır. Ancaq hətta diasporun yardımı ilə belə bu, mümkün deyil. Ermənistanın siyasəti silahlanma yarışından uzaqlaşdırıb, regionda fərqli münasibətlər rejimine daxil olmağa əsaslanmalıdır”.

18 may 1992-ci il. Bizim üçün təqvimdə qara gün kimi qeyd edilən bu tarix Laçının işğal günüdür. 24 ildir düşmən işğalında olan Laçının 70 mindən çox əhalisi respublikanın 57 şəhər və rayonlarında məskunlaşmışdır. Müxtəlif rayonlarda yerləşən ailələrin bir hissəsi yeni salınan qəsəbələrə köçürülsə də, bir hissəsi hələ də palçıqdan tikilmiş rütubətli, dökəməsi və tavanı olmayan daxmələrdə yaşayırlar. Bu cür acınacaqlı vəziyyətdə yaşayan laçınlıların bir qismi də Ağcabədi rayonundadır.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşları laçınlıların məskunlaşdığı Taxtakörpü deyilən ərazidə olublar. Laçınlılar gəlməmişdən əvvəl buraların heyvan yataqları kimi tanınıb. Ancaq Laçının işğalından sonra heyvan otlaqları laçınlıların yeni yaşayış məskəni olub.

Tövlə, yoxsa yaşayış evi

Ağcabədiyə aparılan çala-cuxurlu yoldan laçınlıların yaşadığı Canavarlılar yatağına yollanırdıq. Bu yataqda əsasən Laçının Vağzın kəndindən olan məcburi köçkünlər məskunlaşmışdır. Yatağa aparılan yol palçıqlı və çox bərbaddır. Ətrafda da nadir hallarda ağaclar görmək mümkündür. Bu şoran torpaqlarda ən çox bitən isə qamışıdır.

Elə yatağa yaxınlaşdıqca laçınlıların təbiətin onlara bolluca "bəxş etdiyi" qamışdan və palçıqdan istifadə edərək tikdikləri daxmələri gördük. Piyada hərəkətinin mümkünsüz olduğu bu ərazidə gözümlə nadir halda insan deyir. Daxmələrə yaxınlaşdıqca "el bulağı" adlanan ərazidə bir neçə xanımın paltar yuduğunu, su daşdığı gördük. Yataqda tək-tük daşdan tikilmiş kiçik komalar və digərlərindən rəngi və görünüşü ilə seçilən ağ rəngli evlər nəzərə çarpır.

Doğrusu, gördüyümüz daxmələrin hansının tövlə, hansının yaşayış evi olduğunu kənardan ayırd etmək mümkünsüz idi. Palçıq və qamışla tikilən bu daxmələrin üstü yağış sularının qarşısını almaq üçün çadır və dəmir parçaları ilə örtülüb. Biz yatağa aparılan sürücü burada yaşayanların bəzilərinə tanışdıq üçün hansı daxmədə yaşayış olduğunu bildirdi.

"Qışda soyuqdan, yayda ilan-qurbağanın əlindən yaşamaq olmur"

Əvvəlcə qarşımıza çıxan ilk iki daxməyə yaxınlaşdıq. Yağış suları palçıq və qamışdan tikilən daxmələri tamamilə çökdürüb. Evin damı uçmasın deyər əlavə dirəklər vurulub. Yağdan yağış nəticəsində divarlarda açılan deşiklər parça ilə tutulub.

Evin ən yaşlı sakini Buluş Süleymanovadır. 75 yaşlı qadının 24 illik mənəvi sınıqları azmış kimi bir neçə gün əvvəl də yağışı sinib. Buna səbəb yağış sularının evə axması olub. Dökəməsi olmayan evdə torpağın üstünə linoleum salınıb. Yaşlı qadın suyun linoleumun üstünə axdığını görməyib sürüşüb və yığılara qaçmışdır.

İki otaqlı dökəməsiz, tavanı olmayan bir otaqlı yaşayış evi var. Bu ərazidə görsünüz ki, ağac da yoxdur. Hərdən imkanı olan odun alır. Qalan hamı təzəklə evini qızdırır" deyir həmsöhbətimiz.

1970-ci ildə qazılan arteziyanın suyundan içməli su kim istifadə olunur. Laçınlılar məcburiyyətdən və çıxış yolları olmadığından bu sudan istifadə edirlər.

Şor sulu el bulağı və sağlamlığı itirənlər...

Bu yataqda məskunlaşanlardan biri də Nazilə Süleymanovadır. Onunla "el bulağı" adlanan arteziyanın başında qarşılaşdıq. Nazilə xanımın həyat yoldaşı yoxdur, iki övladı var. Aldığı təqaüd və məcburi köçkünlər üçün verilən "çörək pulu" ilə yaşamağa çalışırlar. Rütubətli evlərdən danışan Nazilə xanım deyir ki, burada yaşayanlar arasında sağlam insan qalmayıb: "Hamı xəstədir. Sağlam adam yoxdur. Bu soyuq su, rütubətli evlər hamının böyrəkləri-

ni xəstə edib. Burda sağlam yaşamaq olar?"

Təsəvvür edin ki, dökəməsi olmayan palçıq evlərdə yaşılardan, uşaqların yatdığı dökəklər ən yaxşı halda linoleumun üstünə salınıb. Nadir evlərdə isə çarpayı görmək mümkündür.

Elə torpaq üstünə dökək sa-

bu vəziyyətdə yaşayırıq. İndi görsünüz? İndi yadıma düşmüşük? Sizi təəccübləndirən bu şəraitdə bizim 24 illik ömrümüz geridə qalıb. İndi çəksəniz, yazsanız nə olacaq?"- deyən 50-55 yaşlı bir kişi onunla söhbət etməyimizə etiraz edir və bizdən uzaqlaşır.

Laçınlıların halına yanmayan

arası penoplast olan nazik dəmirdən yığılıb. Yayın günəşində qızan, qışın soyuğunda donan bu evlərdə yaşamaq o qədər də asan deyil.

İnsanı təəssüfləndirən və təəccübləndirən budur ki, dövlət tərəfindən tikilən yeni fərdi yaşayış evlərinə köçürülən qaçqın və

əziyyət çəkən isə uşaqlardır. Soyuq, yağış sularının damdığı daxmələrdə yaşayan uşaqların oynamağa yerləri belə yoxdur. Qışın soyuq və palçıqından, yayın isə isti və ağcaqanadından çölə çıxma bilmirlər. Məktəbə getmək isə onlar üçün ayrı bir zülmür. Müxtəlif yataqlarda yaşayan laçınlılar Qa-

Laçın qaçqınları üçün cəhənnəm körpüsü.

Taxtakörpüdən Canavarlıyadək...

Əməkdaşlarımız Ağcabədidə məskunlaşmış məcburi köçkünlərin ağır həyatından yazır

Burada «daxal» dedikləri yerləri hələ də... təzəklə qızdırırlar

Ətrafdakı təzək qoxusu və təzək topaları...

Bu yatağa verilən elektrik enerjisinin gücü heç soyuducunun işləməsinə yaramır. Verilən pulsuz işıq yalnız gecələr daxmələri işıqlandırmaq üçündür. Evləri qızdırmaq üçün isə təzək və odundan istifadə olunur. Hər evin yanında bir neçə təzək topaları görünür.

"Bütün evlərdə odun sobaları var. Bu ərazidə görsünüz ki, ağac da yoxdur. Hərdən imkanı olan odun alır. Qalan hamı təzəklə evini qızdırır" deyir həmsöhbətimiz.

1970-ci ildə qazılan arteziyanın suyundan içməli su kim istifadə olunur. Laçınlılar məcburiyyətdən və çıxış yolları olmadığından bu sudan istifadə edirlər.

Şor sulu el bulağı və sağlamlığı itirənlər...

Bu yataqda məskunlaşanlardan biri də Nazilə Süleymanovadır. Onunla "el bulağı" adlanan arteziyanın başında qarşılaşdıq. Nazilə xanımın həyat yoldaşı yoxdur, iki övladı var. Aldığı təqaüd və məcburi köçkünlər üçün verilən "çörək pulu" ilə yaşamağa çalışırlar. Rütubətli evlərdən danışan Nazilə xanım deyir ki, burada yaşayanlar arasında sağlam insan qalmayıb: "Hamı xəstədir. Sağlam adam yoxdur. Bu soyuq su, rütubətli evlər hamının böyrəkləri-

lib, gecələri işıqsız, rütubətli bir otaqda yaşayanlardan biri də 64 yaşlı Validə Məhəmmədovadır.

Yaşlı və tənha qadın evinin vəziyyətini, yaşadığı şəraiti göstərərək göz yaşlarını saxlaya bilmir. Dəfələrlə Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinə müraciət etsə də, heç bir yardım ala bilməyib.

Burada yaşayanların əksəriyyəti işsizdir. Ailələrin gəliri yaşlıların və əlillərin aldığı təqaüdlər və məcburi köçkünlər üçün adam başına verilən 18 manat 50 qəpik "çörək pulu"dur.

İçməli suyun pulunu yumurtla ilə ödəyirlər

Məcburi köçkün Qənirə Süleymanova aldığı içməli suyun pulunu daha çox həyətədəki toyuqların yumurtası ilə ödədiklərini deyir. Çünki ailədə əlavə gəlir mənbəyi yoxdur.

"Su yoxdur. Nə içməyə, nə də ağac əkməyə. Suyu nisyə alırıq. Gedib soruşuram, baxıram ki, 10-15 maşın suyun pulunu borcluyam. Guya götürüb su çeni qoyublar ki, su çəkəcəklər. Amma qoyub getdilər"- deyən Qənirə xanım ətrafdakı evləri göstərir və burada yaşayan hər kəsin işsiz və çaresiz olduğunu izah etməyə çalışır.

Bəzi sakinlər bizim çəkilişimizi və onlara söhbət etmək istəyimizi gülüslə qarşılayır, buna ehtiyac olmadığını deyirlər. "24 ildir

icra başçısı... Yaşılardan xəstə, cavanları işsiz olan bu yataqda yaşayanlar sanki başqa bir dünyada yaşayırlar kimi unudulmalarından, onlara göstərilən laqeyd münasibətdən narazıdırlar.

Laçınlılar martın 3-də icra başçısı vəzifəsini itirən Akif Səlimovun rəhbərliyi dövründən narazıdır. Keçmiş icra başçısını bir-cə dəfə də olsun yatağa gəldiyinə, laçınlıların problemləri ilə maraqlandığına şahidlik edən yoxdur. Sakinlər deyir ki, Akif Səlimov icra hakimiyyətinə qəbula getdikləri zaman belə onları qəbul etməmişdir.

Aldıqları yardım da kəsilən laçınlılar çıxışı yolları bizdən soruşurlar: "İcra hakimiyyətinə gedirik kömək yox, "Qaçqın-kom"un bəlkə də bizdən xəbəri yoxdur. Siz deyən görə, biz hara, kimin yanına gedək? Çəkdiklərinizi, yazdıqlarınızın nəşə bir köməyi olacaq?"

Məcburi köçkün məcburi köçküne ev satır...

Burada insanlar həyatda qalmaqla uğurla mübarizə aparır. Bəzi həyətlərdə bir neçə baş heyvan görmək mümkündür. İmkanı olan, kiminsə köməklili ilə daxmələrini düzəldə bilənələr çox azdır. Bəzi ailələr hazır, "Fin evləri"ndə yaşayırlar. "Fin evləri"ni məcburi köçkünlərə pulsuz verilib. Bu evlər

rağac yatağında yerləşən 2 nömrəli Səməd Əmirov adına tam orta məktəbə gedirlər. Ancaq ibtidai siniflərdən başqa. Buna səbəb yolların keçilməz olmasıdır. İbtidai siniflərdə təhsil alan uşaqlar yaşadıqları yataqlarda yaradılan siniflərdə təhsil alırlar.

Bu yataqda iki otaqlı məktəb var. 2 nömrəli Səməd Əmirov adına tam orta məktəbinin Canavarlı sinfində 9 şagird təhsil alır. Onlar 2, 3 və 4-cü sinif şagirdidirlər. Yataqda bu il birinci sinif şagirdi olmayıb.

Təzək və odunla qızdırılan iki kiçik otaqda təhsil olan uşaqlara iki müəllim dərs deyir. Sinfin gənc müəllimi Dürüş Əhmədovadır. Müəllimə çətin də olsa uşaqlara dərs deməyə çalışdıqlarını deyir. Qışda qar və yağış yağanda uşaqlar dərse gəlməkdə çətinlik çəkirlər. Ancaq bütün bunlara baxmayaraq cırıq, rezin çəkmələri ilə hər gün bu sinfin yolunu tutmağa çalışırlar. Hər yerdən və hər kəsdən ümidləri üzülse də, iki müəllim bacardıqları qədər bu uşaqlara nəşə öyrətməyə çalışırlar...

Qonağı olan icra başçısının qəbuluna düşə bilmədik

Ağcabədi rayonunda hazırda 84 obada yerləşən, daxmələrdə və "Fin evləri"ndə yaşayan 2000-dən çox Laçından olan məcburi köçkün var. 2011-ci ilin sonlarında Ağcabədi rayonunun Taxtakörpü ərazisində Laçın rayonundan olan 552 məcburi köçkün ailəsi üçün yeni yaşayış qəsəbəsi salınıb. Ümumilikdə Ağcabədidə məcburi köçkünlər üçün 610 fərdi yaşayış evi salınıb.

Məcburi köçkünlərlə vidalaşdıqdan sonra Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinə üz tutduq. Hazırda icra başçısı vəzifəsini icra edən sosial-iqtisadi inkişafın təhlili və proqnozlaşdırılması şöbəsinin müdiri Aqil Nəzəri ilə görüşmək istədik. Yanında qonaq olduğundan bir müddət gözləməli olacağımızı dedilər. Ərazi idarəetmə və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə işi şöbəsinin müdiri Aslan Abbasov və Memarlıq və tikinti şöbəsinin müdiri Tahir Məmmədovla görüşdük. Hər iki şöbə müdiri icra başçısı vəzifəsini müvəqqəti də olsa icra edən Aqil Nəzərlinin məcburi köçkünlərlə görüşdüyünü, yerlərdə problemlərlə tanış olduğunu bizi inandırmağa çalışdılar. Ancaq Aqil Nəzərlinin icra hakimiyyətinin fəaliyyət dönməsi 10 ildən artıqdır. İcra hakimiyyətində məsləhətçi, şöbə müdiri, başçının müavini vəzifələrində çalışan Aqil Nəzərlinin yəqin ki, problemləri yenidən öyrənməsinə ehtiyac yoxdur. Çünki bu illər laçınlıların bütün problemlərini görməyə kifayət etməli idi.

Çox gözlədik, amma Aqil Nəzərlinin qonaqlığı uzun çəkdi. Yolumuzun uzun olduğunu deyib icra hakimiyyətindən ayrıldıq. Ümid edək ki, yeni icra başçısı laçınlıları bu acınacaqlı halına yanan biri olacaq...

İlkin MURADOV

Foto: Məhəmməd TÜRKMƏN
Bakı-Ağcabədi-Bakı

Martın 27-də qış vaxtı bitir və yay vaxtına keçid başlayır. Belə ki, Nazirlər Kabinetinin 1997-ci il 17 mart tarixli qərarına uyğun olaraq, Azərbaycan ərazisində yay vaxtına keçid bu ayın son bazar günü, yəni martın 27-də olacaq və saatın əqrəbləri bir saat irəli çəkəcək.

yətlidir? Psixoloq Azad İsa-zadə saat dəyişimi nəticəsində insanların bir həftə psixoloji diskamfort yaşadığını bildirdi: "Saatların irəli geri çəkilməsi bütün insanlara yox, bəzi insanlara sırf psixoloji, fizioloji və bioloji təsir edir. Bəzi insanlar 1 həftə, 10 gün psixoloji diskamfort hiss edə bilərlər. Daha çox sayda insanlar bioloji və fizioloji diskamfort hiss edir, öyrəşə bilmirlər. Amma ümumi-

tək problemin adaptasiya problemi olduğunu söylədi: "İnsanların birdən-birə rejimlərinin bi-oritmlərinin, bioloji saatlarının dəyişməsi baş verir. Yəni həmişə saat 8-də yuxudan durmağı öyrəşmiş adam yaxud 10-da yatmağı öyrəşmiş adam rejimini bir saat öne və yaxud da geri çəkmək məcburiyyətində qalır. Bu da xəstə, yaşlı və immun sistemində problem olan adamlarda müəyyən narahatçı-

jiyə təqribən bir milyard dollara yaxın qənaət edilməsi ilə göstərilir. Paralel olaraq digər ölkələrdə aparılan araşdırmalar keçidin insanların sağlamlığına güclü təsir etdiyini və iqtisadi cəhətdən enerjiyə qənaət hesabına əldə olunan gəlirin insanların sağlamlığına və psixologiyasına təsir etdiyinə görə itkilərlə kompensasiya olduğunu söyləyən mütəxəssislər var. Yeni insan özünü diskam-

XXI əsrin təhlükəli dəbi - tatuaj

Bədəne döymələr SPİD-lə yoluxmağa və dəri xərcənginə gətirə bilər; **ilahiyyatçı:** "Quranda puç və əbəs iş görənler tənqid olunur, hətta onlar Allahın rəhmətindən uzaq düşən insanlar sayılır..."

Əvvelər daha çox şou-biznes nümayəndələri, aktyor və aktrisalar, idmançılar arasında geniş yayılan "tatu xəstəliyi" artıq sıradan insanları da öz cənginə alıb. Dünyanın bir çox ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da döymələrdən istifadə etmək dəb halını almışdır.

Maraqlısı həm də odur ki, ölkəmizdə döymələrə gənc qızlar və xanımlar da maraq göstərir. Xanımlar əsasən lələklərə, kiçik naxışlara, oğlanlar isə yapon hərfləri, heyvan başları, qılınc şəkillərinə müraciət edirlər.

Hazırda dünyanın bir çox inkişaf etmiş ölkəsində, xüsusən də Amerikada döymə sektoru böyükdür. Hesablamalara görə, hər il bu dükanlarda təxminən 1.85 milyard dollar sərf olunur. Lakin Amerikanın rəsmi, dövlət işlərində işləyən şəxslərin döymələrdən istifadə etməsində bir sıra qadağalar var. Türkiyədə də döymələr kütləvi hal almağa başlayıb. Qardaş ölkənin bir sıra kəndləri var ki, o kəndlərdə döymənin xüsusən qadınlar tərəfindən qadınlara edilməsi bir ənənədir. Döymə xüsusən iki qaşın arasına və dodaq altına edilir, mənası isə böyük bir tayfanın ən böyük xanımı deməkdir.

Döymə ustası Tuncay Həsənoğlu döymənin təhlükəsizlik qaydaları barədə "Yeni Müsavat"a danışıb: "Döymələrdən yalnız bir halda insanlara xəstəlik keçə bilər, yəni əgər dəyişdirilməmiş və yaxud digər müştəridən qalan mürəkkəbi başqasına tətbiq edəndə. Döymə zamanı istifadə edilən bütün ləvazimatlar yalnız birdəfəlik üçün nəzərdə tutulmalıdır. Əks halda SPİD və digər xəstəliklər birindən digərinə keçə bilər".

Döymə ustası qiymətlərdən də söz açıb: "Qiymətlər 50 manatdan başlayır. Qiymətlər döymələrin formasına, rənginə əsasən 3000-5000 manatədək arta bilər. Ağ-qara rəngli döymələr daha ucuzdur. Lakin son vaxtlar yaranmış devalvasiyadan sonra qiymətlərdə gözə çarpacaq artım var. Çünki ləvazimatları, mürəkkəbi xaricdən alırıq".

Döymə ustası döyməni silmək arzusunda olanların azlıq təşkil etdiyini deyib: "Əsasən əsgərlikdə adi iynə ilə döymə edənələr sonradan bu döymələrdən azad olmağa çalışırlar. Və yaxud dövlət işlərində çalışanlar işlərinin xətrinə döymələrini silmək məcburiyyətində qalırlar".

Bəs döymələr, "tatu"lar dinimizdə necə qarşılıdır? İlahiyyatçı Behruz Camal "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Quranı-Kərimin aya və hədislərində "tatu"nun haram olması ilə bağlı məlumat yoxdur: "Tarixə nəzər salsaq görürük ki, bir çox müsəlman ölkələrində "tatu", döymə ənənələri var və bu minvalla cəmiyyətə subliman mesajlar çatdırılır. Amma İslam dinində qeyd edilir ki, ehtimal olunan zərərin belə qarşısı alınmalıdır, üsul elminə istinadən. Bu elmə əsasən əgər hər hansı bir işdə onun zərəri ehtimalı varsa belə, onun qarşısı alınması zəruri sayılır. Bu barədə İslam mütəfəkkirlərinin kifayət qədər açıqlamaları var. Peyğəmbərimizin (s.ə) hədislərinin birində deyilir ki, İslam dinində nə özünə, nə də başqalara zərər yetirmə var. Bu hədisi də rəhbər tutaraq bütün qeyri-adi, insanın özünə və ətrafına zərər verəcək bütün işlərin haram olması və qarşısı alınması nəticəsində əldə edirik. "Tatu"nun zərərli olması tibbi baxımdan da isbat olunub. Döymələr dəri xərcəngi, xora xəstəliyi və s. bu kimi pis xəstəliklərin yaranmasına səbəb olur.

"Tatu" döydürmənin mahiyyəti nədir? Baxıb görürük ki, bu iş özü özlüyündə puç və bekar bir işdir, yəni heç bir mahiyyət kəsb etmir. Əgər kimsə "tatu", döydürmə edirsə deməli onun hansısa psixoloji problemləri, özünü təsdiq kompleksləri var. İctimaiyyətdə bu insan özünü təsdiq edə bilmir, beləliklə "tatu" etməklə fərqli görünmək, görünməyə çalışır.

Eyni zamanda ictimai, sosial cəhətdən də bu məsələ birmənalı qarşılanmır. Çünki döymələrin bəzi subliman mesajları var. Qeyri-adi fiqurlar, təriqətlər, qeyri-səmavi dinlər müəyyən tatuajlar, döymələr vurduqca sanki öz iç dünyalarını, öz əqidələrini cəmiyyətə çatdırmaq istəyirlər. Məsələn, Satanizmi buna misal göstərmək olar.

Bütün bunları nəzərə alaraq "tatu" və döymələrdən çəkinməyin zəruri, bəyanılmayan işlərdən hesab edə bilərik. Çünki İslam dininə görə, hər bir işin mahiyyəti olmalıdır. Quranda puç və əbəs iş görənler tənqid olunur, hətta bəzi hədislərdə bildirilir ki, belə insanlar Allahın rəhmətindən uzaq düşən insanlardır. Beləliklə "tatu" və döydürmə vurduqca nə dünyamız nə də axirətimiz üçün heç bir əhəmiyyət daşımadığı üçün gənclərin bu işlərdən çəkinməsi daha məqsədə uyğundur".

□ Xalidə GƏRAY

Qış-yay vaxtına keçidin ləğvi tərəfdarları artır

Psixoloq, həkim və iqtisadçı bunun vaxtı çatdığı qənaətindədirlər...

Qeyd edək ki, Rusiya, Tacikistan, Türkmənistan, Özbəkistan, Qırğızistan, Qazaxıstan və Gürcüstanla yanaşı, Yaponiya, Çin, Cənubi Koreya kimi inkişaf etmiş dövlətlər artıq yay və qış vaxtına keçiddən imtina ediblər. Azərbaycanda da uzun zamandır bu haqda müzakirələr gedib ancaq hansısa bir qərar verilməyib. Son olaraq da martın 11-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Rəyasət Heyətində Azərbaycan ərazisində yay-qış vaxtına keçid məsələsinin müzakirəsinə həsr olunmuş iclas keçirilib. AMEA prezidenti, akademik Akif Əlizadə ölkə prezidenti İlham Əliyevin ölkədə yay-qış vaxtına keçilməsi ilə bağlı xüsusi tapşırıq verdiyini qeyd edərək, AMEA alimlərini bu məsələ haqqında elmi əsaslarla çıxış etməyə dəvət edib. Sonra AMEA-nın akademik-katibi, akademik Rasim Əliquliyev çıxış edərək bir neçə il öncə respublikada yay-qış

yətlə, kütlənin əsas hissəsi normal keçirdir. Saatların irəli-geri çəkilməsində böyük problem yoxdur, amma buna böyük ehtiyac da yoxdur. Cənub ölkələrində bu yoxdur. Saat dəyişimi daha çox şimal ölkələrindədir. Bu vəziyyət yalnız şimal ölkələrinə hansısa təsir göstərə bilər. O ölkələrdə açıq, işıqlı hava az olduğundan, saat dəyişimi nəticəsində daha çox günəş görürlər, ona görə dəyişdirirlər".

İnsanlar necə etsinlər ki, saat dəyişimi onlara təsir etməsin məsələsinə gəlincə isə psixoloq bundan ötrü nəse etməyə ehtiyac olmadığını dedi: "Elə insan var ki, bunu gec hiss edir. Elə insanlar da var ki, onun daxili saati çox həssas olduğuna görə hər dəqiqəni duyur. Bu cür insanlar bir müddət özünü bir az narahat hiss edir. Yeni saata öyrəşmək üçün heç nə etmək lazım deyil. Hansısa ölkəyə gedərkən bəzən bizim ölkə ilə 2-3 saat fərq olduğunu görürük. Bir iki günə öyrəşirik. Bu da elə bir şeydir".

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev isə burada

liq və diskamfort törədə bilər. Amma insanın potensial imkanları geniş olduğundan, buna da öyrəşir. Hesab edirəm ki, qış və yaz vaxtına keçməyin Azərbaycan kimi ölkə üçün heç bir önəmi yoxdur. Biz bunu o vaxt Rusiyadan götürmüşük. Rusiyanın özü bundan imtina edib. Amma biz bundan asılı olub girovuna çevrilmişik. Hesab edirik ki, burada konkret qərar lazımdır. Bunu Akademiyada müzakirəyə yaxud da laboratoriyada buna eksperiment qoyulmasına heç bir ehtiyac yoxdur. Konkret qərar verib bunu ləğv etmək lazımdır".

Yay vaxtına keçidin iqtisadiyata təsirlərinə gəlincə isə iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri bunun iqtisadiyata mənfi və ya müsbət bir təsirinə olmadığını dedi: "Təəssüflərsən ki, Azərbaycanda belə bir araşdırmalar aparılmayıb. Amma keçidi təmin edən bir çox ölkələrdə belə bir araşdırmalar olub və onun iqtisadiyata təsirlərinin müsbət olduğunu təsbit olunub. Bununla bağlı bir çox ölkələrin nümunəsi var. Məsələn, Türkiyədə yay-qış vaxtına keçid ener-

fort hiss edir. Altı aydan bir zamanın dəyişdirilməsi insanın daxili bioloji saatına uyğunlaşmaqda problemlər yaradır. Bu da onların iş qabiliyyətinə, sağlamlığına təsir göstərir ki, bununla da iqtisadiyyat itkilərə məruz qalır. Bu iki tezis dünyada çox geniş yayılmış tezisdür. Azərbaycan da isə dediyim kimi, belə bir araşdırmalar aparılmayıb. Keçidin Azərbaycan iqtisadiyyatına elə də böyük bir təsiri və yaxud da xeyri olacağını düşünmürəm. Elmlər Akademiyasının belə bir məsələni gündəmə gətirməsi normal haldır. Amma bu günə qədər nə Elmlər Akademiyası nə də digər elmi çevrələr bir araşdırma ortaya qoymayıblar ki, Azərbaycanla bağlı bu məsələ nə yerdədir, sağlamlıq, psixoloji, iqtisadi təsirləri nə olur. Amma bunun iqtisadiyata ciddi təsiri olsun. Əsas hədəf insanların sağlamlığına və psixoloji təsirlərinə götürülməlidir. Əgər burada mənfəyə doğru çox ciddi problemlər varsa, təbii ki, bu keçidin ləğv olunması daha məqsədə uyğundur".

□ Günel MANAFLI

İlhamə Quliyeva ölümündən az əvvəl evində "juçok" axtarırmış

Mərhum xalq artisti evdə apardığı danışıqların yazılmasından tələş keçirirmiş

İlhamə Quliyevanın qəfil ölümü müəyyən şübhələrə də yol açmışdı. Müğənninin ölümündən bir neçə gün əvvəl Bakı Şəhər Prokurorluğunun müstəntiqləri tərəfindən dindirilməsi, onun zəhərlənməsi ilə bağlı iddiaların araşdırılması İ.Quliyevanın səhhətinə mənfi təsir etməsinə dair iddialar da vardı. Redaksiyamıza daxil olan məlumata görə, müğənni ölümündən qabaq çox gərgin olub. O, yaşadığı mənzildə çox ciddi şəkildə "juçok" axtarırları apardırıb.

İ.Quliyevanın ətrafında də aydınlıq gətirmişdi, onun olan şəxslər onu mənzilinə gizli dinləmə qurğusu - "juçok" yerləşdirilməsinə inanmışdılar. Deyiblər ki, mənzildə baş verənlər mətbuat səhifəsinə çıxması təsadüfi deyil, xüsusi dinləmə vasitəsi ilə mənzildə baş verənlər sonradan mətbuata ötürülüb. Bundan çox endişələnən müğənni mənzilə "juçok" axtaran mütəxəssislər gətirib. İddiaya görə onun halı bu məsələyə görə çox gərgin olub.

Yada salaq ki, həmin ərəfələrdə, bu il fevralın ilk günlərində mətbuatda İ.Quliyevanın ərizəsi əsasında həbsə alınan Mehriban Hüseynovanın sensasiyalı məktubu dərc olunmuşdu. M.Hüseynova məhbəsdən "Yeni Müsavat"a göndərdiyi məktubda İ.Quliyevanın onu tutdurmasının səbəbinə

Müxtəlif xəstəliklərdən müalicə olunan birinə stress yaşada biləcək məlumatların verilməsinin hansı nəticəyə aparıb çıxaracağını da təxmin etmək də elə də çətin deyildi...

Müğənninin ölümündən sonra baş verən mülk davaları da bu təxminləri gücləndirir...

Bu yerdə İ.Quliyevanın ölümündən bir neçə gün əvvəl mənzilinə "juçok" axtaran mütəxəssislər gətirməsinə qayıdaq. Həmin mütəxəssislər mənzili ələk-vələk edib, amma müğənninin ətrafının iddia etdiyi "juçok" tapılmayıb!

İ.Quliyevanın yaşadığı stress isə öz işini görüb. Bu, ehtimaldır və yoxlanılmasına ehtiyac var.

Yada salaq ki, İlhamə Quliyevanın ölümündən dərhal sonra mirası üstə dava düşdü; qohumlar bir-biriləri ni ittiham etməyə başladı. Müğənninin bacısı Gülbahar Quliyeva "Bir də gördünüz ki, bir yerdən qızı da çıxdı" deməklə aranı qatdı. Onun bu açıqlaması ortaliği bir-birinə vurmaqla yanaşı, miras qalmaqlarını kulminasiya həddinə çatdırdı.

İlhamə Quliyevanın qohumu, müğənni Əli Mirəliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirmişdi ki, mərhumun mirası dövlətə qalacaq. Çünki hər kəsin müğənninin oğlu kimi tanıdığı Orxan Nadirov sənəd üzərində başqa şəxsin övladıdır və müğənni onu sənədləşdirmədən övladlığa götürüb: "Sadəcə xalasının nəvəsi Orxanı saxlayıb, böyüdü, evləndirib. Amma rəsmi oğulluğa götürməyib. Heç bir hüquqi sənəd yoxdur təsdiqləsin ki, Orxan onun oğulluğudur. Elə bir vəsiyyətnamə də yoxdur ki, "mən mirasımı ölümündən sonra Orxana verirəm".

Orxan Nadirovun vəkili müğənninin açıqlaması haqda bunları demişdi: "Orxan İlhamə xanımın oğludur. Bu, hər yerdə göstərilir. Hətta dəfn mərasimində heç kimi təqdim etmədilər, amma Orxanı İlhamə xanımın oğlu kimi təqdim etdilər. Hətta nazir də (Əbülfəs Qarayev) nəzərdə tutur-red.) Orxanı İlhamə xanımın oğlu kimi təqdim etdi. Orxan bələkdə olandan İlhamə xanımın oğlu kimi təqdim olunub. Əli Mirəliyev çox söz deyər bilər. Hüquqi varis qanunlar tərəfindən

tənzim olunacaq".

İ.Quliyevanın qohumu Əli Mirəliyevin qalmaqlı miras açıqlamaları müğənninin bacısı Gülbahar Quliyevanı və oğulluğu Orxan Nadirovu özündən çıxardıb. Orxan Nadirov mətbuat vasitəsi ilə Əli Mirəliyevə onların ailəsinin daxili işlərinə qarışmaması ilə bağlı xəbərdarlıq edib. Bacısı Gülbahar Quliyeva isə ortada "mal davası" olmasına işarə etmişdi: "Mən onun bacısıyam, biz miras davası etmirik. Ancaq İlhamə Quliyevanın doğmaları bizim...Əli Mirəliyev rəsmi nümayəndədir? Kimdir o? İlhamənin heç qan qohumu da deyil".

İlhamə Quliyevanın davasının kürekəni, müğənni Əli Mirəliyevin sözlərinə görə, müğənninin dəfnindən qayıdanda həmin evin qılıfının dəyişdirildiyinin şahidi olub. Əli Mirəliyev bu işin Orxan Nadirov tərəfindən həyata keçirildiyinə işarə vurmuşdu...

İ.Quliyevanın mirasına gəldikdə isə yaxınlarının da iddialarına görə, müğənninin Bakının bir neçə yerində mənzilləri, bahalı avtomobilləri, çoxlu qızıl-zinət eşyaları, brilyantı, həmçinin, bank hesablarında kifayət qədər böyük həcmdə pulu varmış.

□ E.HÜSEYNOV

Bakıda sərxoş avtobus sürücüsü qəza törətdi

Dünən səhər saatlarında Hacıqabulda ağır qəza olub. Magistral yolda yük maşınının aşması nəticəsində bir nəfər ölüb. Yevlaxda isə nişandan qayıdan avtomobil qəzaya düşüb, sürücü ölüb. Gecə paytaxtın Nərimanov rayonunda isə zəncirvari qəza baş verib. Yük maşını idarə etmədən çıxaraq aşılıb. Nəticədə 1 nəfər ölüb.

Hadisə Bakı-Qazax avtomagistralının 88-ci kilometrliyində, Hacıqabul rayonunun Qızılburun kəndi ərazisində baş verib. Goranboy sakini, 30 yaşlı Rövşən Ələkbərovun idarə etdiyi yük maşını demir maneəyə çırpılıb və aşılıb. Maşında olan mişar daşı yola tökülüb, avtomobillərin hərəkətinə mane olub. Nəticədə avtomobildə olan sənişin Goranboy rayon sakini, 28 yaşlı Elvin Hüseynov hadisə yerində dünyasını dəyişib.

Yevlaxda isə nişandan qayıdan avtomobil qəzaya düşüb. Hadisə gecə saatlarında Aran-Mingəçevir yolunun 2-ci kilometrliyində baş verib. Yevlax sakini 27 yaşlı Orxan Mirzəyevnin avtomobili idarə etmədən çıxıb və aşılıb. Nəticədə sürücü hadisə yerində dünyasını dəyişib. Avtomobildə olan 4 nəfər sənişin isə müxtəlif bədən xəsarətləri alıblar.

Gecə paytaxtın Nərimanov rayonunda isə zəncirvari qəza baş verib. Dövlət yol polis əməkdaşları Ziya Bünyadov prospektində reydl keçirən zaman iki minik avtomobilinin sürücülərinin sərxoşluğunu yoxlamaq üçün saxladılar. Bu zaman arxadan yüksək sürətlə gələn sənişin avtobusu həmin avtomobillərə çırpılaraq zəncirvari qəzaya səbəb olub. Qəza zamanı minik avtomobillərindən birinin sürücüsü və sənişini xəsarət alıb. Yoxlama zamanı sənişin avtobusunun sürücüsünün sərxoş olduğu müəyyən edilib. Qeyd edək ki, hadisə zamanı avtobusda sənişin olmayıb.

Faktla əlaqədar araşdırmalar aparılır.

Kişilər!!! Axırmıçı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtıdan tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağrılaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Montində, Nərimanov Məhkəməsinin həyətində 2 maşınlaq daş qaraj satılır.

Obyekt kimi də istifadə etmək olar. Pultla idarə olunan jalüz qapıları var. Tavanı lambrin, döşəməsi tametdir. Ayrılıqda da istifadəyə yararır. Sahibindən satılır, qiyməti bazar qiymətindən ucuz. Sənədi var.

Əlaqə nömrəsi (050) 264 49 99

Elan

Amerika və Kanadada təhsil və səyahət üçün bizə müraciət edə bilərsiniz.

e-mail: travelaz2016@gmail.com

whatsapp: +1 845 300 7030

Tel: +99451 635 2408

Dünya varlıklarının yolu zaman-zaman siyasətdən keçir, bu, heç kimə sirr deyil. Adamlar karyeralarında, biznesdə pik həddə çatandan sonra siyasət kluarlarında da görünməyə çalışırlar. Azərbaycan da bu, istisna deyil. Yaxşı, bəs bunun səbəbi nədir? Bu günə qədər hansı milyonlar bu yoldan keçib, uğur qazanıb və ya uğursuzluğa düşüb?

Onlar həm varlıdır, həm də siyasətçi...

"Forbes" jurnalı milyarder siyasətçilərin siyahısını tərtib edib. Həmin siyahıda 7-ci yeri Rusiyanın varlı biznesmen-siyasətçisi Mixail Proxorov 13.2 milyard dollarlıq varidatı ilə tutub. Öz partiyasını yaradan M.Proxorovun siyasət karyerası uğurlu olmayıb. Onu tezliklə özünün yaratdığı sağyönlü partiyadan uzaqlaşdırıblar, parlament seçkilərində isə 0.6 faizlik göstərici ilə yer qazanıb. Bu, bir milyarderin təmsilində uğursuz bir siyasi gedişin nümunəsi idi.

Amma dünya üzrə siyasətə girib uğur qazanan milyarderlər də az deyil. Bunlardan biri Tailandda yaradılmış "Tailandlılar tailandlıları sevir" adlı partiya. 1998-ci ildə yaradılan partiyanın qurucusu Taksin Çinnavattır. T.Çinnavat kompüter proqramları biznesi üzrə ixtisaslaşmış. 1994-cü ildən siyasətə qoşulub, baş nazir müavinliyinə qədər yüksəlməyi bacarıb. 2001-ci ildə onun partiya yaratmasından sonra siyasətdəki dayaqlarını daha da möhkəmləndirib. Müəyyən fasilələrlə 2006-cı ildə sentyabrına qədər baş nazir müavinini statusunu daşıyıb. Hərbi çevriliş nəticəsində vəzifəsindən uzaqlaşdırılıb, öz ölkəsinə terrorizmə görə ittiham olunur, hazırda Böyük Britaniyada yaşayır.

Litvadaki Əmək Partiyasının sədri Viktor Uspasskixin varidatı isə 50 milyon dollar təşkil edir. Partiyasını 2003-cü ildə yaradıb. O, qida sənayesi, ticarət, tikinti, yeyinti konserni sayəsində qazanıb. 2004-cü ildə Əmək Partiyası Avropa Parlamentində Litvaya ayrılan yerin 13-nü tutub. 2009-cu ilin iyununda Uspasskix Əmək Partiyasından Avropa Parlamentinə seçilib.

Rusiyadakı "Vətənpərvərler Partiyasının" sədri Gennadi Semiqin də 16 milyon dollarlıq var-dövləti ilə oliqarx siyasətçiləri arasındadır. Partiyasını 2005-ci ildə təsis edib. Partiya ən yaxşı siyasi göstəricisini 2011-ci ildə, parlament seçkilərində 0.97 faizlik qələbə ilə nümayiş etdirib.

Gürcüstan siyasəti də milyonları sevdir. "Vahid Gürcüstan Demokrat Partiyasının" sədri Badri Patarkasişvili də 12 milyard dollarlıq var-dövlətin yiyəsi olduğu zaman siyasətə gəlib. O, 2007-ci ildə sözügedən partiyayı təsis edib. Məşhur biznes adamı öz pullarını Boris Berezovski ilə əməkdaşlıq etdiyi 90-cı illərdə qazanıb. Partiyasını isə 2007-ci ildə təsis edib. Partiyanın ilk təsis yığıncağı isə

Milyonlarını siyasət yolunda xərcələyənlər

Onların iki əsas ortaq cəhəti var - pul və siyasət

Bidzina İvanişvili

B.Patarkasişvilinin ölümündən bir ay əvvəl keçirilib.

Siyahıda gürcü də var

Daha bir siyahıda isə siyasətdə uğur qazanan daha başqa siyasətçilərin adları var. Nyu-York meri Maykl Blumberq də bu siyahıda qərar tutub. "Bloomberg" informasiya agentliyinin yaradıcısı və sahibi 1990-cı illərin sonunda siyasətə gəlib və 2001-ci ildə mer seçilib. Bu posta o özünə 1 dollar maaş təyin edib və öz şəxsi biznesinin hesabına yaşayıb. Onu "Vətəndaş platforması" partiyasının lideri Mixail Proxorov izləyir. O, siyasətlə 2011-ci ildən məşğuldur. Növbəti pillədə Bidzina İvanişvili qərarlaşmış. Rusiyada öz kapitalını qazanan İvanişvili siyasətlə Gürcüstanda məşğul olmağa başlayıb. Onun rəhbərlik etdiyi "Gürcü arzusu" partiyası parlament seçkisində qələbə çalıb.

Dördüncü yerdə İtaliyanın keçmiş baş naziri Silvio Berlusconi. O, 3 dəfə İtaliya Nazirlər Kabinetinə başçılıq edib. Berlusconi özünə məxsus holdinqin vergidən yayınma məsələsi ilə bağlı məhkəmə qarşısına çıxıb.

İlk beşliyi ABŞ-da iki dəfə prezidentliyə namizəd olan Henri Ross Pero qapadır.

Siyasi analitiklər isə hesab edir ki, varlı insanların siyasətə gəlişi psixoloji nüansdır. Onların fikrincə, biznesdə uğur qazanan şəxslər eqlərini həm də ictimaiyyətin

həyatında qazanacaqları uğurlarla doyuqdurmaq istəyirlər. Məsələn, biznes layihəsini uğurla həyata keçirən şəxs hesab edir ki, ölkədə də müsbət istiqamətdə hansısa dəyişikliklər edə bilər. Bundan

yerdə qərarlaşıb. 2011-ci ildən siyasi fəaliyyətlə məşğuldur. 2012-ci il prezident seçkilərində namizədliyini irəli sürüb. Səsvərmədə Vladimir Putin və Qennadiy Zyuqanovdan sonra üçüncü yerdə qə-

bilərək onun dörd il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsi barədə qərar çıxarıb. Məhkəmə həmçinin eks-baş nazirin vergi orqanlarına 13 milyon dollar cərimə ödəməli olduğu, eyni zamanda onun üç il müd-

vü olub. 2000-ci ildə baş nazir vəzifəsinə dəfələrlə namizədliyini irəli sürüb. Yalnız 2005-ci ildə cəmi 3 ay bu vəzifədə çalışıb. İkinci dəfə - 2011-ci il yanvarın 25-də baş nazir təyin olunub.

ərən. Bu il iyunun 4-də "Vətəndaş platforması" partiyasını yaradıb və rəsmi olaraq oktyabrın 27-dən partiyanın lideri seçilib.

3. Bidzina İvanişvili 6,4 milyard dollar varidatı malikdir. O, bu sərvəti ilə "Forbes" in dünya üzrə bölməsində 153-cü yerdə, Rusiya üzrə bölməsində isə 25-ci yerdə (2011-ci ilə görə) qərarlaşmış. O, "Rusiya krediti" bankını yaradaraq sərvətini ilk öncə bu bank sayəsində qazanıb. Gürcüstanın siyasi həyatında aktiv şəkildə iştirak etmək üçün Rusiya aktivlərini satıb və Rusiya vətəndaşlığından imtina edib. Hazırda Gürcüstan və Fransa vətəndaşdır. İvanişvili "Gürcü arzusu" koalisiyasını cari ilin aprelində yaradıb. Oktyabrın 1-də Gürcüstanda keçirilən parlament seçkilərində qalib gəlib. Oktyabrın 25-dən Gürcüstanın baş naziri elan olunub.

4. Silvio Berlusconi 5,9 milyard dollar sərvəti ilə "Forbes" in dünya üzrə siyahısında 169-cu yerdə qərarlaşmış. Əvvəllər siqorta, ticarət və inves-

təməndə dövlət işlərində çalışdığı qadağan edildiyi barədə qərar çıxarıb.

5. Henri Ross Perot 3,5 milyard dollar sərvəti ilə "Forbes" in dünya üzrə siyahısında 314-cü yerdə qərarlaşmış. İki dəfə - 1992 və 1996-cı illərdə ABŞ-da prezidentliyə namizədliyini verib. Lakin siyasətdə uğursuzluğa düşüb. "IBM" şirkətində top-menejmentlərdən biri olub. Daha sonra şəxsi "EDS" şirkətini yaradıb. Bu şirkəti 1984-cü ildə

Silvio Berlusconi

"General motors"a satıb. Hazırda "Perot Systems" korporasiyasına rəhbərlik edir.

6. Andrey Quriev 3,5 milyard dollar varidatı ilə "Forbes" in dünya üzrə siyahısında 314-cü yerdə, Rusiya üzrə siyahısında isə 29-cu yerdə qərarlaşmış. Hazırda "Fosaqro" şirkətinin rəhbəridir. 2001-ci ildən isə Federasiya Şurasının üzvüdür.

7. Naqib Saviris 3, 1 milyard dollar sərvəti ilə "Forbes" in dünya üzrə bölməsində 367-ci yerdə qərarlaşmış. 2011-ci il aprelin 3-dən "Azad misirlilərin partiyası"nın lideridir.

8. Nəcib Mikati 3 milyard dollar sərvəti ilə "Forbes" in dünya üzrə bölməsində 377-ci yerdə qərarlaşmış. Qardaşı ilə birlikdə "Investcom" telekommunikasiya şirkətini təsis edib. 1990-cı ilin sonlarından siyasətlə məşğuldur. 1998-ci ildə Livanın nəqliyyat naziri seçilib, parlamentin üz-

9. Sebastian Pinera 2,4 milyard dollar sərvəti ilə "Forbes" in dünya üzrə siyahısında 521-ci yerdə qərarlaşmış. Onun əsas aktivləri "Chilevision" telekommunikasiya şirkəti olub. 1980-ci ilin sonlarından siyasi fəaliyyətlə məşğul olur. 1990-1998-ci illərdə senator olub. Prezidentlik uğrunda ilk dəfə 2005-ci ildə mübarizə aparıb, lakin qələbə qazanmayıb. Növbəti prezident seçkilərində - 2010-cu ildə prezident seçilib.

10. Ceff Qrin 2,1 milyard dollar sərvəti sahibdir. "Forbes" in dünya üzrə bölməsində 601-ci yerdə qərarlaşmış. 2010-cu ildən siyasi fəaliyyət göstərir.

Digər yerlərdə - Dmitriy Ananyev (1, 8 milyard dollar), Saad Xariri (1,7 milyard dollar), Tom Qolisano (1,5 milyard dollar), Meq Uitmen (1,4 milyard dollar), David Con Seynsberi (1,1 milyard dollar) və Aleksandr Lebedev (1,1 milyard dollar) qərarlaşmış. (qafqazinfo.az)

Qeyd edək ki, məşhur qəzet siyasətdə olan qeyri-rəsmi milyarderlərdən bəhs etməyib. Məlumdur ki, əsasən müsəlman ölkələrinə başçılıq edən despot liderlərin əksəriyyətinin sərvətləri on milyardlarla ölçülür. Onların sərvətinin mənbəyi rəhbərlik etdikləri ölkələrin varidatı olduğuna görə açıq göstərilir və diktatorlar milyarderlər siyahısına salınmırlar.

□ **Hazırladı: Sevinc TELMANQIZI**

Mixail Proxorov

"Bloomberg" informasiya agentliyinin təsisçisi və direktorudur. Siyasətlə 1990-cı illərdən məşğul olur. 2001-ci ildə Nyu-York şəhərinin meri seçilib.

2. Mixail Proxorov 13,2 milyard dollar sərvətə sahibdir. "Forbes" in dünya üzrə bölməsində 58-ci yerdə, Rusiya üzrə bölməsində isə 7-ci

tisiya biznesi ilə məşğul olub. 1994-cü ildə "İrəli, İtaliya" partiyasının lideri seçilib. Üç dəfə (1994 - 1995, 2001 - 2006, 2008 - 2011-ci illər) Nazirlər Kabinetinə rəhbərlik edib.

İtaliyanın Milan Şəhər Məhkəməsi ötən ilin oktyabrın 26-da ölkənin keçmiş baş naziri Silviya Berluskonini maliyyə maxinasialarında təqsirli

MUSAVAT

Son səhifə

N 58 (6379) 14 mart 2016

Ər-arvad hamam vərdişinə görə ildə 312 dəfə dalasır

İsveç alimləri evli cütlüklərin ciddi yox, olduqca gülməli səbəblərə görə dava etdiklərini üzə çıxarıb. Məlum olub ki, cütlüklər təkcə hamam, duş vərdişlərinə görə ildə 312 dəfə dava edirlər. Bura hamamda daha çox qalmaq, hamamdan çıxandan sonra oranı təmizləməmək, üzünü qırخان kişinin tüklerini yerə tökməsi, yaş dəsmalı yatağın üstünə atmaq... daxildir.

Araşdırma nəticəsində cütlüklər arasındakı davaların başlıca səbəblərinin bunlar olduğu üzə çıxıb: diş pastasının ortadan sıxılması, yorğanı çəkmək, hamamda uzun müddət qalmaq, xoruldamaq, qayınana təzyiqli, geyim formasına müdaxilə, uşaqları məktəbdən kimin götürəcəyi sualı, həyat yoldaşının məşini idarə etmə forması, qohum-əqrəbə ziyarətləri, diqqət azlığı, daim dizi seyr etmək, alış-veriş, pul, hazırlanmaq üçün qarşı tərəfi uzun müddət gözlətmək.

Telefon al, nə qədər yaşayacağımı öyrən

Əlbəttə, kimin hansı gün öləcəyini demək mümkün deyil. Ya da başqa cür desək, Allahdan başqa kimsə bilməz. Smartfonlar üçün "Deadline" əlavəsi belə "mü-nəccimliyi" öz üzərinə götürüb. Əlavə Apple-in HealthKit əlavəsinin statistikasını istifadəçiyə yönəldilən suallara cavablarla birləşdirərək təxmini ölüm gününü müəyyən edir. "Deadline" doğum tarixindən gündəlik hərəkət aktivliyinə, yuxu düzənindən adamın siqaret çəkib-çəkmədiyinə qədər müxtəlif suallar verir, sonra isə "ölüm tarixini" bəzirləyərək geriye sayıma başlayır.

"Deadline" hələlik yalnız iOS platforması ilə işləyən telefon sahiblərinə 0,99 dollara əlçatandır və insanlar sağlam yaşamağa təşviq etdiyi vurğulanır.

Şabalıd ye, huşsuzluq aradan qalxsın

Havaların soyuq olmasına baxmayaraq qış mövsümündə istifadə edilən faydalı və ləzzətli qidalardan biri şabalıddır. Unutqanlığa təsirli olan şabalıd, həmçinin bədən müqavimətini artırmağa da kömək edir.

Pəhriz mütəxəssislərinin bildirdiyinə görə, şabalıdın tərkibi zəngin olduğundan istənilən miqdarda istifadə edilə bilər. Bundan əlavə qış mövsümündə enerji saxlamaq üçün lazımlı qida mənbələrindən biridir. Şabalıd fiziki və zehni yorğunluğa da təsirlidir. Qida dəyərində B1, B2 və C vitaminləri vardır.

Bəzi məlumatlara əsasən, şabalıdda kalium, fosfor maqnezium, kalsium dəmir və natrium kimi minerallar da var. Tər-

kibində olan yağ turşuları sayəsində daha çox unutqanlıq aradan qaldırmağa kömək edir. Onun qabığından qaynadılaraq

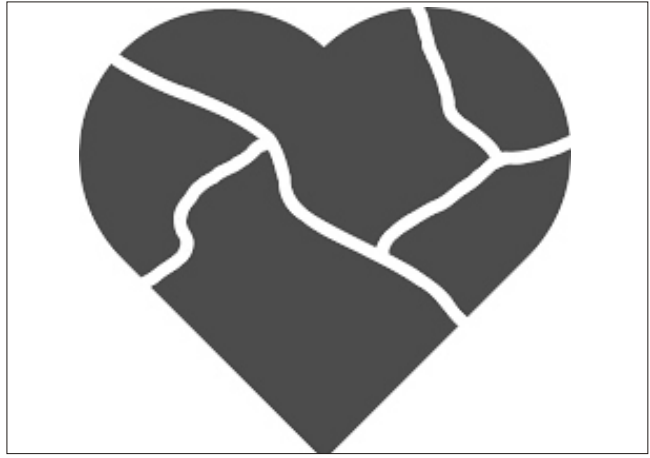
əldə edilən su, yüksək temperaturun düşməsində və əsəblərin sakitləşməsində effektiv nəticə verir.

Sevdiyi halda sevilməyənlər... Ürək xəstəsinə çevrilirlər

Qarşılıqsız sevgi ilə birgə yaşanan kədər həmin insanlarda gələcəkdə ürək çatışmazlığı kimi ciddi problemlərə yol açır. İngilislər tərəfindən bu xəstəlik "Broken heart" ("Qırıq qəlb") adlanır. İnsan stress, kədər və həyatında mühüm bir dəyişiklik yaşadığında ürəyində bəzi dəyişikliklər olur. Bununla yanaşı, insanda göbək infeksiyasına bənzər əlamətlər, halsızlıq, yüngül qızdırma, yatağa bağlı olmaq kimi problemlər ortaya çıxır.

"Qırıq qəlb" xəstəliyinin daha çox həssas insanlarda rastlandığını bildiren həkimlər bu xəstəliyin əsl səbəbinin tam məlum olmadığını deyiblər. Əsasən gənc insanlarda rast gəlinir və xoşagəlməz, üzücü nəticələrə səbəb olur. Bu cür xəstələr ilk olaraq döş qəfəsində ağrılar, halsızlıq, ayaqlarda şişmə kimi əlamətlərdən şikayət edirlər.

"Qırıq qəlb" xəstəliyinin tam olaraq bir müalicəsi yoxdur. Adi bir dərman müalicəsi ilə bu xəstənin şikayətlərini azaltmaq olar. Ancaq ən əsas müalicə, insanı üzən şeyi ortadan qaldırması, xəstənin öz bədənini sağlamlığı üçün ümid verməsidir. Ya sevgisinə qovuşmalıdır, ya da qarşılıqlı sevgi yaşamalardır.

Bu skamyaya fransız alkoqoliklərin idi, amma...

Fransanın Anqlem şəhəri rəhbərliyi Marsovo meydanında yerləşən skamyaların hamısını hasara alıb. Hazırda skamyaların heç bir funksionallığı yoxdur. Hasara alınmış skamyaların şəkilləri internetdə yayılan kimi istifadəçilər buna neqativ reaksiya bildiriblər. Şəhər meri Ksavye Bonnefont və onun müavini Ljol Qvinton bu neqativ reaksiyalara cavab olaraq bildiriblər ki, bu skamyalardan bir qayda olaraq alkoqol qəbul edən insanlar istifadə edir.

Məmurlar bildiriblər ki, məhdudlaşdırmanın səbəbi bu insanların şəhərin mərkəzində yatmalarının qarşısını almaqdır. Daha sonra şəhər rəhbərliyi internet istifadəçilərinin də reaksiyasını nəzərə alıb və skamyaların ətrafındakı demirlər çıxarıb. Bununla belə, Bonnefont bildirib ki, yekun qərar hələ qəbul edilməyib və yeni ilin əvvəlində skamyalarla bağlı yeni qərar qəbul edilə bilər.

QOÇ - Ulduzların düzümü riskdən uzaq olmağı tövsiyə edir. Əks təqdirdə cəhdləriniz boşa çıxacaq. Nahar ərəfəsində isə perspektivli danışıqlarda iştirakınız gözlənilir. Pul barədə qənaətcil olun.

BUĞA - Bir qədər mistik anamlı təqvim olduğunu nəzərə alın. Tanrıya zidd olan addımlardan yayının, yalnız savab işlər görün. Çalışın ki, dilinizdən yalnız xoş sözlər çıxsın, hamı sizi sevsin.

ƏKİZLƏR - Ailə üzvlərinizlə bağlı yaranmış problemləri özünüzdə dərd etməyin. Hər şeyi taleyin axarına buraxın. İndi sizə onlara qarşı mülayim mövqə nümayiş etdirmək lazımdır. Səhhətinizə fikir verin.

XƏRÇƏNG - Ailə-sevgi münasibətlərini qaydasına salmaq üçün gözəl fürsətdir. Öz eşqinizi izhar etmək istəyirsinizsə, bir an da vaxt itirməyin. Pul məsələlərində isə ehtiyatlı olun.

ŞİR - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı fəaliyyət sahəsində xərcləyin. Münasibət qurmaq, hansısa global problemi həll etmək, uzaq səfərə çıxmaq üçün uğurlu ərəfə deyil. Yalan vədlər verməyin.

QIZ - İş yoldaşlarınızla, qonşu və qohumlarınızla mülayim davranın. Hətta təqsirkar qarşı tərəf olsa da, təmkin göstərərək neytrallığınızı qorumağa çalışın. Müştərək fəaliyyətdən uzaq olun.

TƏRƏZİ - Bu gün ilk növbədə sağlq durumunuza diqqət yetirməlisiniz. Astroloji göstəricilər daxili orqanlarınızda problemlərin baş qaldıracağını göstərir. Qalan işləriniz normal olacaq.

ƏQRƏB - Təxminən saat 13-ə qədər mübahisə və qalmaqallar gözlənilməyindən özünüzü qoruyun. Sonrakı müddətdə isə vəziyyət qismən sabitləşəcək. İşlə bağlı məsuliyyətinizi dərk edin.

OXATAN - Fəaliyyətlə bağlı yeni gedişlər etmək üçün imkan qazanacaqsınız. Bu yönümdə müttəfiqlərinizin köməyindən maksimum yararlanmağa çalışın. Bu gün yaşlı xəstə və ya qohumlarınıza mütləq baş çəkin ki, savablarınız artsin.

OĞLAQ - Hər mənada uğurlu gündür. Göy qübbəsi müdafiəinizdə durduğu üçün oyaqatınız xoş olacaq. Günün ikinci yarısında şəxsi büdcənizi artırmaq üçün kifayət qədər şans qazanacaqsınız.

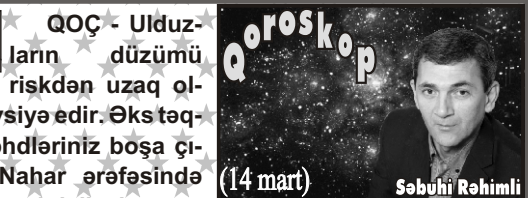
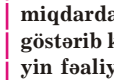
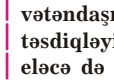
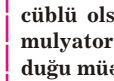
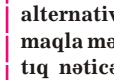
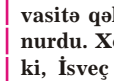
SUTÖKƏN - Göy qübbəsi daha çox şəxsi büdcənizdə artım olacağını vurğulayır. Odur ki, bütün enerjinizi məhz deyilən istiqamətə yönəltməyə çalışın. Axsama yaxın aldanma ehtimalınız da var. Tədbirli olun.

BALIQLAR - O qədər də uğurlu gün deyil. Nəzərdə tutduğunuz ciddi planları təxirə salın. Qarşılıqlı münasibətlər zəminində ehtiyatlı olun. Sizə aidiyyəti olmayan məsələlərə müdaxilə etməyin.

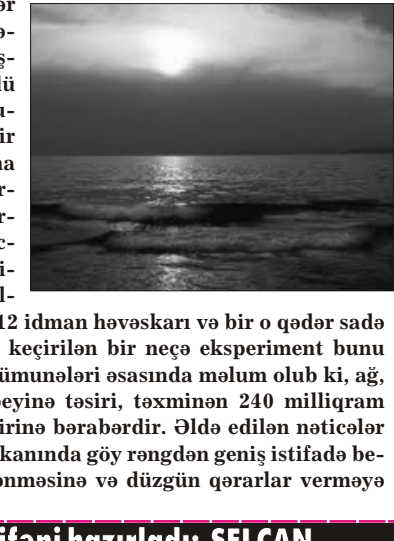
Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qoroskop
(14 mart) Sabuhi Rahimli

Göy rəng beyni gücləndirir

Bu zamana qədər beyin fəaliyyətini stimullaşdıran ən güclü vasitə qəhvə hesab olunurdu. Keyli müddətdir ki, İsveç alimləri buna alternativ vasitə axtarmaqla məşğul idilər. Artıq nəticələr var. Təəcübü olsa da, belə stimulyatorun göy rəng olduğu müəyyən edilib. 12 idman həvəskarı və bir o qədər sadə vətəndaşın iştirakı ilə keçirilən bir neçə eksperiment bunu təsdiqləyib. Təcrübə nümunələri əsasında məlum olub ki, ağ, eləcə də göy rəngin beyinə təsiri, təxminən 240 milliqram miqdarda kofeinin təsirinə bərabərdir. Əldə edilən nəticələr göstərib ki, yaşayış məkanında göy rəngdən geniş istifadə beynin fəaliyyətinin güclənməsinə və düzgün qərarlar verməyə kömək edir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "E-Q" mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisənziya N: B 114
SAYI: 4.750